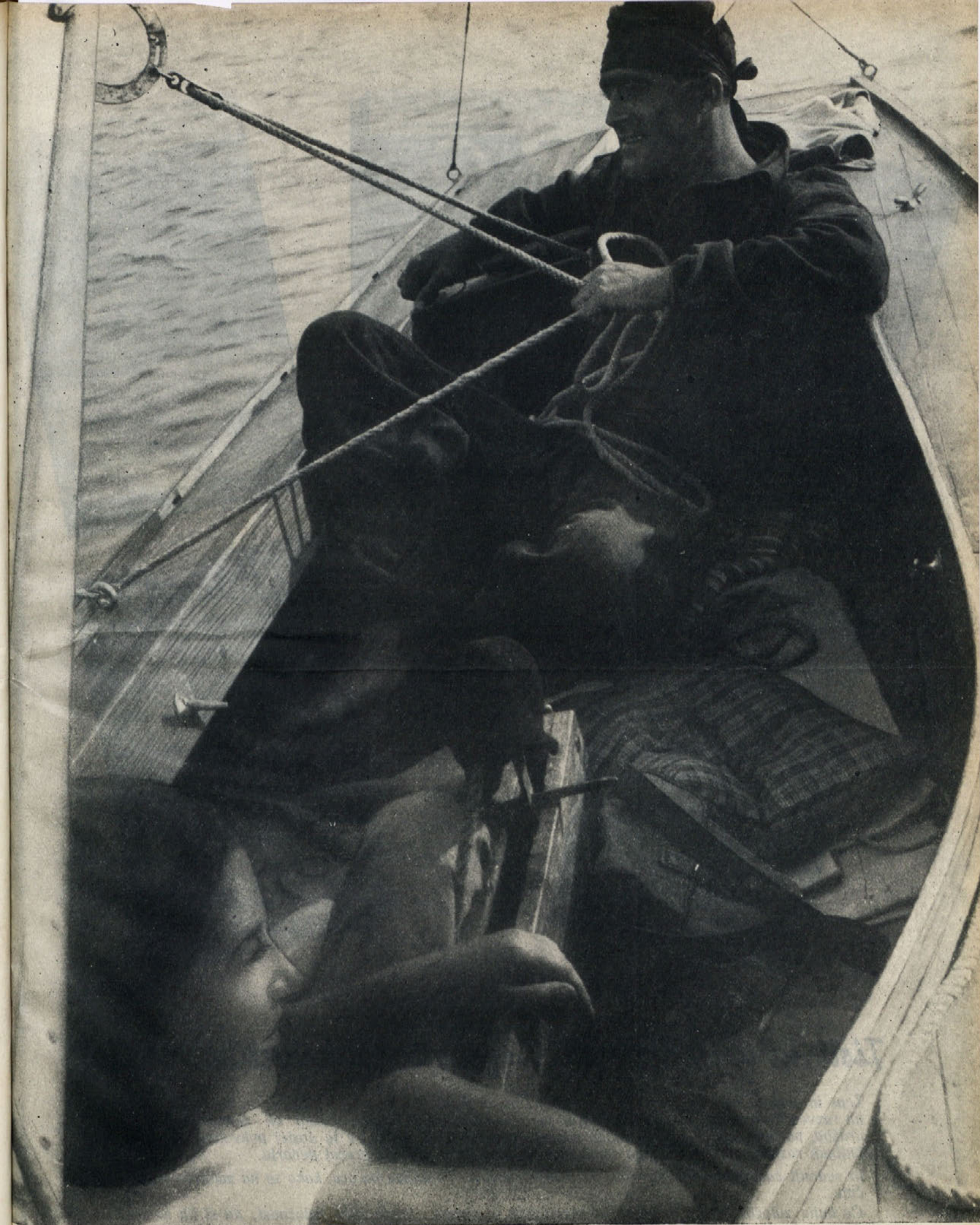

PRIJATELJ 6

LETO X. - JUNIJ 1936

PRILOŽENE SO: MEHKOVEZANA KNJIGA IGRA ZA PROSTOST, II. DEL, IN V PLATNO VEZANI KNJIGI IGRA ZA PROSTOST TER LJUBEZENSKA PESEM AZIJE.

Došteta, slošana v gotovini

Tisti, ki jo imate radi, napravite lahko veliko veselja!

Žene in dekleta radi berejo knjige založbe »Žena in dom«. Te knjige so zabavne in koristne. Vsaka se jih razveseli in vsaka jih želi imeti. Kar vprašate katrokoli znano gospo ali gospodično iz Vaše družbe, pa boste videli, da te knjige res vsem ugajajo. Še vsaka se je doslej pohvalila, da si po teh knjigah različne lepe reči lahko sama napravi in si tako prihrani precej denarja.

In sedanji časi zahtevajo, da vsak po pameti varči je. Te knjige pa uče, kako se na zabaven način varčuje.

Če knjig založbe »Žena in dom« pri Vas doma še nimate, imate zdaj priložnost, da si jih za majhen denar nabavite.

Vseh pet knjig (560 strani) stane s poštnino vred samo Din 37.—. Naročite jih pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Na kaj moški posebno gledajo...

Samo tista žena, ki gleda nase, je vedno mikavna. Zares negovan videz Vam lahko da samo dobro milo. Kajti slabo milo pomeni stalno nevarnost za Vašo polt. Ali ni torej to zadosten vzrok, da vzamete vedno le milo, katerega ime jamči za kakovost?

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit

že deset let ljubljene razvajenih žen.

Elida 7 Cvetie

luksuzno milo, ki si ga lahko vsakdo privošči, posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg
milo snežnobeke barve — omamljivega vonja.

Elida Lanolin
posebno blago za občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

REŠITEV UGANK V MAJSKI ŠTE-VILKI.

Križanka: vodoravno: 1. kuhar; Rim; 2. Rjavina; 3. Kemal; pol; 4. od; Reziija; 5. nam; car; 6. ar; ah; 7. široko; bo; 8. iridij; el; 9. obod; vsi; 10. snop; Arii; 11. lira; Nana; 12. aj; Mate; 13. kanja; Aca. — Na-vpičn o: I. Krkonoši; slak; II. ujeđa; ironija; III. Ham, Maribor; IV. Avar; Rodopa; V. rilec; Kid; ma; VI. zaboj; Ana; VII. rapir; vrata; VIII. oj; Abe-sinec; IX. melanholija (15).

Zlogovnica: naloga, Erjavec, zaupa-nje, Mavretanija, Italija, satelit, epikurejec, Lavoslav, navdušenje, opera-cija, jetnišnica, elektrika, Paragvaj. — *Nesmiselno je pljuvati v veter* (8).

Posetnica: Vojaški zdravnik (6).

Vremenska uganka za maj: Začni pri tretji črki prve navpične vrste in beri do vrha ČEŽ, potem v drugi navpični vrsti od prve do tretje črke navzdol EPR, v tretji vrsti spet od tretje do prve črke navzgor EDG itd. V zadnji navpični vrsti bereš od prve do šeste črke navzdol, potem pa dalje v obratnem redu kakor pri prvih dveh črkah. Rešitev uganke se glasi: *Če že pred Gregorijem odpade z drevja*

cvetje, vroče bo ostalo vse poletje (8).
Skrivalnica: Za vsakim grmom ne tiči zajec (8).

Veriga: Lipari — Rimini — Ninive — Verona — Navara — Ratibor — Borneo — Odesa — Savinja (4).

Bolezni: Vzemi pri posameznih boleznih črke, ki jih povedo številke, pa dobiš: *Skrbi za zdravje!* (7).

Magičen lik: kolek, omelo, Lerin, Elija, konak (4).

Ugank št. 6

Premikalnica.

(5 točk.)

K V A R N E R
P R I P O V E D K A
G R A N A D A
K O L O R I T
K A P A D O C I J A
K A R A V A N 'A

Premikaj besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah poljsko mesto, kraj v Beli krajini in mesto v Jugoslaviji.

Posetnica.

(8 točk.)

Kristijan Levar Tašnik

KRIŽANKA.

(12 točk.)

I II III IV V VI VII VIII IX

1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. svetopisemski kraj; stanovanje; 2. dva; ime turškega diktatorja; 3. oblika pomožnega glagola; razum; 4. trdokožec; 5. poklic v mestu; zaimek; 6. ameriška država; pesnitev; 7. okrajšava moškega imena; kup; 8. ganjenje; 9. ploskovna mera; mesto v Švici ob Bielskem jezeru; 10. žensko ime; pred-

Nadaljevanje str. 194.

— Kaj, ti se ne igraš več s svojimi tovariši?

— Ne, mama . . . Čez četrte ure se že več ne morem . . .

— Kadar vidim malega Petčka med njegovimi vrstniki, me kar srce zaboli! On je tako slab, tako bled . . .

— Mama, ali se grem lahko igrati s svojimi tovariši?

— Tebi pa ni nikoli zadosti. Kar poznam te ne več, odkar uživaš Ovomaltine.

— Ne odlašajte več niti en dan, dajte mu Ovomaltine.

OVOMALTINE

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladu z dodatkom kakaa zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Zavožek: mali Din 12.—, srednji Din 27.—, veliki Din 48.—.

log; 11. prerok; prislov; 12. del telesa; del telesa; 13. turški častnik; orjaška riba.

Navpično; I. slovenski pesnik; del cirkusa; II. finsko mesto; španski Arabec; gozdič; III. predlog; angleški števec; evropsko glavno mesto; IV. pokrajina v Južni Ameriki; V. stara pokrajina v Mali Aziji; VI. bajna kraljica; zaimek; VII. turško ime; znana končnica; podzemeljski sesalec; VIII. del parnega stroja; žensko ime; IX. kemična okrajšava; slovensko drevo; reka in vrsta cigaret.

Izpopolnilnica.
(9 točk)

. e . l . nje, . ra . . c, . . etl . ba, . . . enice, v . . . a, pr . . . p, z . . ni . nik.

Namestu pik vstavite prave črke, da dobite besede. Nove črke dajo znan pregovor.

Zamenjalnica.
(9 točk)

oglas, alt, mir, Ogri, Hubert, Mirna, Ibar.

Pri vsaki besedi premenjaj črke, da dobiš nove besede. Njih začetnice ti dajo slovenskega pesnika.

Dopolnilnica.
(9 točk)

počasnost, primarij, rahitis, prejemnik, Dorošenko, drogerija, kakteja, borza, Kitajec.

Vzemi iz vsake besede tri, iz zadnje štiri zaporedne črke, ki dajo pregovor.

Vremenska črkovnica.
(8 točk)

A K E L B O A N E N L
V A K E P I R P A D U
H E R P U J I N U J V
O V U R B M E T P E S

Rešitve sprejemamo do 20. junija.

Mož na drevesu.

»Tako z drevesa! Kupiti si morate vstopnico in potem šele smete na nogometno igrišče.«

»Smem? Saj sem pravkar zbežal od tam?«

???

»Jaz sem nogometni sodnik.«

Radoveden.

»Torej, kako ste z menoj zadovoljni, gospod šef?«

»No, bo že, ampak zdi se mi, da ste preveč radovedni!«

»Kako to?«

»Šele šest mesecev ste pri meni in vedno izprašujete, kdaj dobite plačo!«

Banana.

A.: »Kaj je prav za prav to: rumena nevarnost?«

B.: »Bananova lupina na hodniku.«

Njena filozofija.

»Pomisli, Ela, da sem včeraj presenetila svojega moža, ko je poljubljal sobarico. Za kazen mi je moral kupiti dve pomladanski obleki!«

»Seveda si sobarico takoj odpustila, ne?«

»Kje neki! To ne gre tako naglo. Potrebujem še dve večerni obleki!«

Prav jim je.

»Kaj naj storim, možek, če bodo hoteli, da bom pela zvečer pri prireditvi?« je vprašala Dorothy.

»I, kar poj, če te bodo prosili, to bo njih krivda!« je odgovoril Kristien.

Hvaležnost.

Znan žepar je stal pred sodiščem; advokat ga je imenitno zagovarjal, tako da je bil žepar zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Hvaležno je stisnil roko svojemu zagovorniku, rekoč:

»Gospod doktor, honorar vam plačam zanesljivo jutri zjutraj, tudi če naj vso noč ne zatisnem očesa!«

Komfort.

Sluga neke univerze je imel v svojem stanovanju na univerzi podnajemnike. Za študente je dajal v časopise tale inserat: »Oddam opremljeno sobo. Električna luč, telefon, kopalnica in univerza v hiši!«

Dedičnost.

»Je ta deček po vas, gospod Sirotka?«

»Da, čisto po meni, pije tudi samo iz steklenice.«

Za eno več.

»Peter, koliko kosti imaš v telesu?«
»Dve sto osem!«
»Ni prav. Človeško telo jih ima samo dve sto sedem.«
»Da, prosim, ampak jaz sem danes pri obedu eno pogoltnil!«

Ne pove, česar ne ve.

Petrček je kakor divji priteknel v kuhinjo.
»Mama, striček poljublja našo Lenko!«
»To vendar sme, Petrček, čez osem dni imata poroko.«
Petrček se zamisli. Nato vpraša:
»In kdaj bo imel poroko očka z mojo gospodično, ki me uči klavir?«

Gospod svetnik.

Gospod župnik je dobil naslov konzistorialnega svetnika in je bil zelo ponosen nanj. Otrokom je bilo naročeno, da mu morajo reči »gospod svetnik«. Prihodnjo uro vpraša gospod svetnik v prvem razredu, s katerimi besedami je izgnal Bog hudobca iz raja. Pepček je živahno odgovoril:

»Po trebuhu se boš plazil in prst boš jedel — gospod svetnik.«

Računar.

»Koliko je 6 in 7?«
»Petnajst!«
»Koliko je 12 in 14?«
»Trideset!«
»Kdo te je naučil takole računati?«
»Prosim, gospod učitelj, očka.«
»Kaj je tvoj očka?«
»Prosim, plačilni natakarak.«

Moderno dete.

»Čigava si, deklica, očetova ali mamina?«
»Ampak ne izprašujete, doma se zmerom o tem prepirajo...«

Navihaneec.

»Očka, se znaš podpisati z zaprtimi očmi?«
»No, seveda!«
»Pa se mi podpiši tukajle pod izpričevalo!«

Oče ne podpiše.

»Novak, ti si nepoboljšljiv: že spet prišepetavaš. Zato boš dvajsetkrat napisal: Ne bom več prišepetaval... in boš dal očetu podpisati.«

»Gospod učitelj, oče mi tega ne bo podpisal, ker bi izgubil kruh.«

»Zakaj?«
»On je sufler v gledališču.«

Ribe.

Milka: »Ribe rastejo zelo naglo.«
Janko: »Pa še kako! Očka je nekoč ujel krapa; kadar koli komu o njem pripoveduje, z raste vselej za deset col.«

Pršna kopel.

Srečala sta se dva pisatelja in eden se je začel brž bahati:

»Pomislite, gospod kolega, moj prijatelj se je ondan na vlaku tako včital v moj novi roman, da se je šest postaj predaleč peljal.«

»I kajpak,« je dejal drugi, »to je res zanimivo, kako morejo nekateri ljudje celo na vlaku zaspati.«

Važna razlika.

Gospod profesor K. je strašen pikolovec. Nič ga tako ne razjezi, kakor če se kdo slabo izrazi. Ondan se je gospa profesorjeva vrnila nekoliko nepričakovano kmalu domov, in kaj vidi: gospodu profesorju sedi na kolenih kuharica!

»Adolf, sem presenečena!!!«
»Ampak, draga Zofka, kako nepravilno se spet izražáš!« se je razsrdil gospod profesor. »Pravilno moraš reči: — Adolf, sem začudena! Presenečen sem bil jaz, razumeš!!!«

Iz gledališke kritike.

»... po jasni in razločni izgovarjavi se je odlikovala predvsem suflerka.«

Pri ribniku.

»Pavle, kaj bi storil, če bi padla v ribnik?«
»Tekel bi v vas po pomoč!«
»Toda do vasi je vendar pol ure!«
»Nič ne de, zate bi tekel tudi celo uro!«

Med prijateljcami.

»... no in potem sem mu rekla, da ga nočem niti videti več!«

»In je odšel?«
»Ne, ugasil je luč.«

Nežno perilo **pazljivo prati**

Posneto po stari sliki

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino. V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami Lux, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. Lux odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodoval vlakna ali barvo tkanine.

LUX

Sumljivo.

Žena je brzojavila možu iz kopališča:
»V štirih tednih sem izgubila polovico teže. Ali naj še ostanem tu?«
Mož je brž brzojavil:
»Da, še štiri tedne!«

Da in ne.

»Dobro, ločiva se torej, Olga. Upam, da odideš od mene brez jeze in žalosti.«
»... da, ampak ne brez avta!«

Ime
ki jamči
za najvišjo
kakovost

Houbigant

Parfumeur
od 1775

Vsi Houbigant-preparati
se proizvajajo samo v Parizu

V mestu gorijo luči

France Bevk:

Prijatelj
1936. Leta X.
Štev. 6 - Junij

Nadaljevanje.

Kristina je stisnila ustnice in nekaj minut strmela v mizo. Starše je videla v dno duše. Očetove besede so ji potrojene šumele v zavesti. Da, znebili bi se je radi. Za balo bi ji dali enega izmed otrok, da bi pasel živino in zajemal pri skupni skledi. Tako bi bila dva manj pri hiši... Ti računi so ji bili kakor skalnata stena na poti v življenje. Vse se je uprlo v nji.

„Enajst... Ali so mar moji, da mi to pravite?“

„Punca!“ se je zgrozil oče.

Mati je preplašena pogledovala zdaj moža, zdaj hčerko. Nastalo je nekaj minut tišine.

„Kaj pa misliš?“ jo je mati mirno vprašala čez nekaj časa. Hči je skomizgnila z rameni.

„Svet je velik,“ je rekla.

Bilo je prvič, da je svojo tajno namero izrazila z besedo. Zardela je in prestrašena pogledala v očeta. Ta je kadil pipo in se zavijal v oblake dima. Zdel se ji je nedostopen. Kristini se je grenko zavozlalo v grlu.

Vsi so molčali, govorile so le materine oči. Ta si je bila podprla glavo in se zamislila. Tedaj je bila na videz starejša ko pred minuto. Mislila je na dekleta, ki so prihajala iz mesta. Gosposko oblečena, z bledimi lici, begajočimi, skoraj brezsravnimi pogledi, a usta polna samohvale. Nekatera izmed njih so bila tudi tiha, z žalostjo na ustnicah in v očeh. Bile so redke, ki so se za vedno vrnile. Druge so se vračale le od časa do časa. Nekateri pa so za vedno izginile kakor kamen, ki ga zaženeš v tolmun... Oh, da, moj Bog! Zapletla se je v misli in v predstave, ni mogla ne naprej ne nazaj kakor ovca v robidi.

Njene misli in bojazni so bile Kristini tuje. Bilo ji je mučno kakor človeku, ki stoji sredi široke ravnine in ne vidi nikjer sijeze. Kam? Kod?

2.

Nekoč — šlo je že na poletje — je prišla iz mesta Rozalka. Ta je bila Kristinina daljna sorodnica in sosedka. Da je že tri leta služila v mestu, se ji je poznalo po obleki in po vedenju. Še o božiču je bila doma, takrat vsa cvetoča, a zdaj so ji bila lica bleđa.

„Na počitnice si prišla?“

Da. Prišla je na počitnice.

O tem ni rada govorila in te nevšečnosti tudi ni skrivala. Da jo ljudje le tako slačijo s pogledi! Kako da je prišla domov, saj niso prazniki? Menda — tako so šepetali — se bo omožila. Ugibanja — a ona jim ni hotela pritrditi, ne jih zanikati. Po besedah, po očeh, po vsem je bila zavita v neko skrivnost.

„Vrnem se, a drugo je moja stvar,“ je nejevoljno stresala z glavo. „Čemu bi razlagala ljudem, ki nič ne razumejo?“ se je razjezila vpričo prijateljice.

Kristina se je je že prvi dan oklenila kakor robida. Čim

bolj je Rozalka bežala pred radoznalimi pogledi ljudi, tem bolj sta dekleti od jutra do večera tiščali vkup. Za Kristino je bilo to polmestno dekle kakor odrešenje iz osamljenosti in negotovosti. Gledala jo je vdano, požirala vsako njeno besedo, posnemala vsako njeno kretnjo.

Rozalka ni bila lepotica. Čelo ji je kazila brazgotina — med vojno jo je bil oplazil drobec šrapnela — ki jo je zakrivala s kodri. Njeni lasje so bili kakor pšenica, njena polt tako zelo bela. Dišala je po kolonjski vodi. Svileni jopico je nosila za vsak dan, svilenih nogavic si ni sezula.

Kristina ni bila zaverovana v Rozalkino telesno vnanost, vsa se je zagledala le v njeno obleko in nakit. Zavidala ji je svetlo verižico, ki ji je kakor čarobna nit ovijala vrat. Bila je drobna, res da, a zlata. In medaljon, v katerega so bile vrezane okrašene začetnice njenega imena. Tedaj dekletovo hrepenenje ni bilo več nejasno, dobivalo je izrazite poteze. Pred Rozalko ni mogla, ne hotela skrivati svojih pogledov in želja. Solze so ji stopile v oči.

Rozalka jo je razumela.

„V mesto pojdi,“ je narahlo sklopila veke, kakor da sama podoživlja svoje nekdanje hrepenenje.

Te besede so bile kakor močno vino, Kristino so pijanile.

„Moj Bog, ko pa ničesar ne znam,“ je zajavkala.

„Tudi jaz še pometati nisem znala.“

In sta nato govorili vedno le o tem, samo o tem. V Kristininem srcu je trepetalo kakor melodija strastne pesmi. Zdelo se ji je, da še živeti pozablja. Tiste dni ni prijela za nobeno delo.

Rozalki vročično stanje njene prijateljice ni ostalo skrito. Smehljala se ji je. Ni je ljubila, tega ne, tiste dni bi nikogar domačih ne mogla ljubiti, vendar se ji je kazala naklonjeno. In — saj bi brez nje ne imela družčine. Sedeli sta v travi ob njivah, gledali ljudi pri delu in se potapljali vsaka v svoje misli.

Z njiv, ki so ležale v pripeki, so se dvigali ljudje in se ozirali nanju s porogljivimi pogledi. Zbijali so dovtype. Dekleti nista razumeli besed, slišali sta smeh.

„Naj si le brusijo jezike,“ se je zmrdnila Rozalka.

Zasmeh Kristino ni bolel. Zbodlo jo je le, ko sta srečali Cirila in si je ta potegnil klobuk na oči, kakor da se sramuje, in šel dalje. „Kaj mi je to mar!“ si je vneto prigovarjala. Ugovarjal ji je podmolkel glas iz notranjosti. Stresnila je z glavo, da bi odpodila ta ugovor, a je ostal.

Da bi se zamamila, bi bila rada govorila o mestu, vedno le o mestu. Rozalka ji je odgovarjala iz dneva v dan bolj porredko, bolj razmišljeno. Temna skrivnost, ki jo je ovijala že od prvega dne, se ji je zgostila v molk. Postala je bridko zaskrbljena. Zdaj pa zdaj se je za dolgo zazrla nekam v daljavo, ustnice so se ji krivile v trpek izraz.

Kristina se je vznemirila. Ali se je je naveličala?

„Kdaj se vrneš v mesto?“

„Morda kmalu,“ je Rozalka zategnila. „Bržkone se omožim. A za zdaj molči o tem!“ se je preplašila. „Ti si prva, ki sem ti to zaupala.“

Bržkone? Kristina se je zamislila. Nato se je ostro zazrla v Rozalkin obraz. Vsaka poteza se ji je zdela kakor črka tuje ji abecede. Ni jih znala brati. In kakor da je Rozalkina usoda neločljivo zvezana z njeno, se ji je prebudila grenka, bolesta radovednost.

„Kdo je?“

„Boš že zvedela.“

Molk.

„In — če se ne omožiš, ali se vrneš kljub temu?“

„D-da.“

Kristina ni opazila Rozalkinega pomračenega čela, mislila je le nase.

„Ali mi boš pomagala, da najdem kako službo?“

Bo. Seveda bo. Rozalka ji je odgovarjala z odsotnim duhom. Ko je Kristina od veselja ploskala z rokama in jo objela, se je začudila. Kaj ji je? Že ji je postalo jasno. Odpahnila jo je narahlo in ji s pogledom premerila telo.

„Tako dekle — lahko si narediš še srečo.“

Kristina je vzdrla.

„Kako?“

„Kako — to je odvisno od tebe.“

Kristini se je nemir, ki se je bil že pred letom naselil v nji, v tistem trenutku stopnjeval do bolečine. Prej neslutene skrivnosti so se ji odpirale kakor rožno popje. Strahove, ki jih je narahlo slutila v zasedi, je podila od sebe. Oči so se ji zamišljene zazrle v mameče privide. Smehljala se je zagonetno, srečno.

„Pohajkuješ!“ je zabrundal oče po večerji. „Ljudje se že norčujejo iz nas!“

Hči se je užaljena dvignila.

„Saj vam ne bom več dolgo v napotje in sramoto,“ so se ji zatresle ustnice.

Drugi dan je Rozalka vsa divja, izpremenjena pritekla h Kristini.

„Pismo, pismo!“ je vzklikala vsa iz sebe. „Odpri ga ti, Kristina! O, Kristina!“

Bila je razburjena, kakor da se ji je pripetilo nekaj, česar je najmanj pričakovala. Kristina jo je gledala vsa prepadena. Torej pismo je pričakovala? Zdelo se ji je, da počasi razumeva njeno trpko zaskrbljenost zadnjih dni. In vendar ni mogla vsega razumeti. Pismo, pismo! V očeh je imela solze, a roke so ji trepetale. In vendar pisma še ni bila odprla.

Na ovitku je bila težka, moška pisava. Kristina ga je vzela in pretrgala. Popisani list papirja je zašumel v sapi. Ko ga je razgrnila in ga hotela brati, ga ji je Rozalka iztrgala iz rok.

„Daj sem!“

Brala je tiho, naglo, nestrpno, trepetajoče. Najprej na sredi, nato na koncu, a slednjič od začetka. Nekatera mesta je brala po dvakrat. Pri tem se ji je širil obraz, smeh ji je rasel na lica. Kazno je bilo, da ji neka tuja roka trga z obličja bojazen in tegobo zadnjih dni. Nenadoma se je zgrabila za čelo, zdelo se je, da se bo zgrudila. Ozrla se je po Kristini in rahlo kriknila, kakor da se je šele v tistem trenutku nečesa do dna zavedela. Dala ji je pismo, a ga ji je zopet iztrgala iz rok. Objela jo je tako tesno, kakor da jo hoče zadaviti. Vedla se je kakor nora.

„Pisal mi je,“ je vzkliknila. „Vzela se bova...“

In je zajokala. V hipu, ko je teža zadnjih dni padla raz njo, so se ji odprli tudi studenci solza. Jokala je tudi Kristina,

Saj ni vedela, čemu joče, a je jokala, ker je jokala Rozalka. Nato se je Rozalka zasmejala. Zasmejala se je tudi Kristina. Jokali in smejali sta se obe.

„Ali te prej ni mislil vzeti?“

„Ne, ne,“ si je Rozalka brisala lica. „Ta — ničvrednež! No, zdaj je že dobro, saj je dobro... Tako zelo sem se bala... ti ne veš... Ti prideš za menoj...“ Bila je tako vsa iz sebe, da ni tehtala besed, nenadoma se je preplašila. „Ne pravi nikomur, da me ni maral!“ je zgrabila Kristino za roko. „Ti že dobiš službo, le bodi brez skrbi... Kristinica moja!“

Da, Kristina bo molčala. Gledala jo je in nečesa ni mogla razumeti.

3.

Čez tri dni se je Rozalka odpeljala.

Tako obupno osamljena Kristina še nikoli ni bila. Hodila je na gmajno, ki se je vlekla čez pobočje hriba za vasjo, in se ozirala proti jugu. Na nebo, ki je plamtelo od solnca, na meglice, ki so visele nad obzorjem. Sanjarija je. Na Rozalkino neumljivo bridkost in čakanje in na njeno blazno vedenje po prejemu pisma je bila že pozabila. Solze so se ji bile posušile, ostal ji je le spomin na smeh.

„Ali boš mar samo posedala?“ je godrnjal oče.

Nalašč se je lotila najtežjih in najgrših opravil. Vsa potna in zamazana je stala pred ljudmi. Tako bi me radi imeli? Kaj? Nihče ni razumel njenega pomenljivega pogleda. Preoblekla se je in se počesala. Da bi ne bila ljudem na očeh, je obiskala neko bolnico na samotni zunaj vasi. Nizka, na pol razpadla hiša, gospodar pijanec, sinovi so se bili raztepli po svetu. Edina hči, Anka, je stregla bolni materi in sama opravljala vsa gospodinjska dela. Polje in dom, vse je bilo zanemarjeno. Siroščina je kar vpila.

Bolnica je bila strahotno shušana, bile so jo same oči. Ležala je zapuščena, sama od jutra do večera. Kristine se je razveselila kakor otrok. „Bog naj ti povrne!“ ji je zapiskalo iz grla. Roke, prepletene z modrimi žilami, so nemirne grabile po odeji. Tožila je, da ne more umreti, dasi čuti, da je vsem na poti. Kristini je bilo čudno bridko in tesno. Lovila je besede, ki naj bi jih ji rekla, a jih ni našla. Življenje, življenje! Poseдела je le nekaj minut, nato se je poslovila.

Pred hišo je našla Anko. Sedela je na klopi, kakor da počiva, podpirala si je brado. Trpko zamišljena je dvignila oči in se trudno nasmehnila.

„Pri vas je težko,“ je menila Kristina.

„O, ti moj Bog!“ je vzdihnilo dekle.

Kristina je prisedla. Da še nekaj reče, je povedala, da pojde v kratkem od doma. Tu ne prestane nič več.

Anka ji je nekaj trenutkov začudena strmela v obraz.

„Kam misliš iti?“

„V mesto.“

Anka je rahlo skomizgnila z rameni, nato je zopet naslonila brado v dlani. Razmišljala je. Obe sta molčali.

„Ali vsaka lahko dobi službo?“

„Ne vem. Meni jo bo našla Rozalka.“

„Blagor tebi!“ je vzdihnilo dekle.

„Ali bi tudi ti rada šla?“

„Jaz?“ se je Anka stresnila, kakor da jo je nekdo z drzno roko zgrabil za njeno skrivno misel, ki je ni hotela izdati. Zdaj še ne. In vendar... „Kadar umre mati, pojdem. Sama z očetom ne ostanem pri hiši. Pa se tako zelo bojim, ker ničesar ne znam in drugače... Druge se nič ne bojijo, a jaz se bojim. Ali se ti bojiš?“

(Nadaljevanje prihodnjič.)

PIERRE COUTER:

SVETILNIK

«Vem, kaj me je prijelo, da sem tisto popoldne vzel motorni čoln in se odpeljal z njim po morju. Solnce se je lesketalo v valovih, enakomerno brnenje motorja in zibanje čolna me je kar uspavalo. Sam nisem vedel, kdaj sem izpustil krmilo iz rok.

V zadnjem trenutku sem se zbudil, kajti komaj petdeset metrov pred sabo sem zagledal visok svetilnik, ki se je na strmi pečini dvigal iz valov. Moj motor je hitel naravnost proti njemu. Kako daleč sem bil že! Obrnil sem motor v pravo smer. Obala je bila že davno izginila v megli, tam na skali pa je stal nekdo in mi mahal. Takoj sem vedel, da mora biti to mož, ki živi tu leto in dan. Njegov svet ni tako zmeden, tako kompliciran kakor naš. Voda, veter in delfini, pa galebi, — to je vse, kar vidi, in kos bretanjske obale, kadar je prav jasno ozračje... In če vidi obalo, se mu morda vsili vprašanje, kaj se je tam zgodilo, kar njega ni bilo na obisk...

Pozdravila sva se. Stopal sem z njim po stopnicah proti vrhu stolpa. Petdeset, osemdeset, sto deset jih je že. Ali jih mar še ne bo konec? Toda ko sem bil na vrhu, sem pozabil nanje. Čudovit, božanski je pogled čez širne vode. Čez sinje, črne, zelene vode, čez neizmernost morja...

«Da, lepo je tu,» je dejal nekako v zadregi, kakor vsi ljudje, ki žive v samotni dolge mesece in srečajo potem prvega človeka. »Jaz že skoraj ne vem več, kaj se pravi kopnina. Sedem let moram čakati na svojem otoku... Čez dva meseca se bo pripeljal nov, da bi me zamenjal. Toda zavrnil ga bom, nazaj na kopno ga bom poslal, kakor sem že pred sedmimi leti enega. Štirinajst let sem že tu in ne maram, da bi me kdo zamenjaval...»

Čudovito tiho je bilo vse. Samo na najvišjih gorah, kamor stopi le redkokdaj človeška noga, more biti tako mirno kakor tu, sredi morske puščave. Samo časih sva zaslišala iz sobe pod sabo, kako je nekdo rožljaj s posodo ali čim. Drugače ničesar, nobenega glasu.

«Čudno se vam zdi, kaj da morem tako dolgo vzdržati tu?» mi je potem čisto iznenada rekel. »Toda veste, s temi izmenjavami je nenavadna zgodba. Ali ste že kdaj slišali o Martinu Desgravesu? Čuvaj na svetilniku je bil ta Desgraves, precej let je ždel na vrhu stolpa. Leto za letom in zmerom v moreči samoti s svojo ženo. Tuje ljudje? Te je videl komaj vsakega pol leta, če je slučajno obstal kakšen izletniški parnik v bližini. In pa vsakih šest tednov, kadar so z obale pripeljali živež in petroleje. Kakšno je bilo njegovo delo? Spati je moral, čistiti svetilke, spat, gledati po morju, spat... Mi moški to že prenesemo, toda ženske... Ali veste, kaj pomeni to za žensko? Nihče je ne občuduje, za nikogar se ne more lepo obleči, nihče je tako začuden ne pogleda, kakor si ženske žele... Vse ji postane breme navade: jed, spanje, ljubezen. In Marija Luiza ni bila navadna ženska. Moški, ki so se pripeljali na petrolejski ladji, so

še dolgo mislili na njene poglede, ko je svetilnik že davno izginil v megli. Na tihem so zavidali Desgravesu, ki je smel zapreti to lepo žensko v svoj samotni grad. In mlajši med njimi, ki še niso nikoli prišli v svetilnik, so se pogovarjali zvečer pri grogu samo o njej, o skrivnostno lepi Mariji Luizi. Kadar so se ponoči razlivali ognjeni prameni s svetilnika nad morje, so govorili: »Ali vidite oči Marije Luize? Gledajo nas, toda samo za trenutek. Potem se obrnejo drugam in gledajo spet druge.«

Sedmo leto je prišlo in z njim čas zamenjave. Ladja s petrolejem in hrano je stala ta dan dve uri več ob strmi pečini. Črn, zastaven fant je skočil z nje in tri za boje so spravili v svetilnik. Potem se je parnik odpeljal, toda na svetilniku so ostali trije, kajti Desgraves bi bil moral novince najprej dobro izučiti, in zato bi bilo potrebno šest tednov. Šest tednov skupaj, v istih prostorih, pri vsaki jedi, zmeraj oko v oko; in mlada Marija Luiza, ki je po šestih letih prvič videla drugega moža, moža, ki jo je drugače gledal kakor stari, godrnjavi Desgraves...

Lahko si boste mislili, gospod, kako se je moralo nazadnje zgoditi. Izprva sta se oba temu upirala, toda ta samotnost in ta od soli težki zrak! Morda bi se bilo vse drugače izteklo, če bi bil ostal Desgraves nekega večera do enajstih v reflektorski sobi kakor druge dni in gledal na morje. Toda nesreča je hotela, da je prišel prav tisti večer že ob poli enajstih dol... Stopil je k predalu, kjer je bil spravljen revolver, in potem je iznenada porabil drobno orožje... Vprašali bi me radi, čemu ima čuvaj na svetilniku revolver? Kaj vem? Sicer ga pa ni niti utegnil uporabiti. Mladenič je planil nadenj, v silobranu. Komaj minuto sta se oba borila, kajti Desgraves je bil starejši in slabotnejši. Niti opazila nista, da sta se priravala na rob ploščadi. Nista videla ograje, nizke ograje, zraven katere sta zdaj stala in se sovražno merila. Potem krik, trojen krik... V temni, mokri prepad je strmoglavilo človeško telo...

Oblastva niso nikoli zvedela resnice. Marija Luiza in Desgravesov morilec sta prisegla, da se je stari Desgraves sam vrgel v globino. Morda se mu je zmešalo, morda ga je tako težilo življenje. Zdaj so policijski uradniki, ki so takrat vodili preiskavo, že vsi mrtvi. Saj je že dolgo tega...

Vrata iz sosedne sobe so se odprla, ne da bi bil prej slišal kakšno gibanje za njimi. Neka ženska je stopila čez prag. Ni bila več mlada, toda vse na njej je kazalo, da je morala biti nekoč zelo lepa.

«Gospod bo z nama popil kozarček groga,» je rekla možu, ko me je pozdravila. »Ne, ne, ne branite se! Prej vas ne pustiva stran...»

«Seveda,» je odvrnil čuvaj veselo in stopil k njej. »Daj mu največjo skodelico in pošteno mero ruma, Marija Luiza!«

JOHN E. HOGG:

Nezgoda zračnega poštarja

Na nedeljo ob pol osmih zvečer dne 23. februarja sem zapustil letališče v Alhambri. Ker je bil nedelja, so bile nočne poštne pošiljke zelo lahke, samo kakih tri sto funtov teže, medtem ko je čez teden vsaka nočna pošta tehtala preko pol tone povprečno.

To lahko breme mi je bilo še bolj pogodu zaradi tega, ker so bile vremenske napovedi neugodne in sem vedel, da bom tamkaj onstran Las Vegasa, v Nevadi, po tem svojem prvem pristanku na tleh bržkone imel slabo vreme.

Vreme do te postaje pa je bilo sijajno — jasno in hladno — in ob 9.40 zvečer sem krasno pristal na letališču v Las Vegasu, ki je tonilo v luči žarometov.

Tukaj so me pričakovale neprijetne novice. Ko so se mehaniki ukvarjali z mojo »ladjo«, sem se mudil v sobi

vremenskega urada in študiral poročila, ki so drugo za drugim prihajala po radiju in teletipnih strojih. Na nadaljnji zračni poti, na štiri sto milj dolgi letni prog, me je čakalo slabo vreme — snežni meteži v območju gorskih vršacev, megla, oblaki, dež, babje pšeno in sneg v nižavskih dolinah.

Toda najsi je vreme še tako slabo obetalo, mi ni kazalo drugega, kakor nadaljevati svojo pot. Geslo poštne službe je: »Pošta mora naprej!« in zračni poštari smo vajeni potovati tudi v okoliščinah, ki bi prevoznike na tleh nemara zadrževale.

Toliko da sem zapustil ravnico v Las Vegasu, že sem se prepričal, da so se vremenarji dobro razumeli v svojem poslu. Noč je bila namreč ne navadno temna in veter se je začel s tako silo zaganjati v moje letalo, da se je premetavalo kakor plutovina na razburkanem morju.

Za kratko prho hladnega dežja je jela padati drobna sodra, ki pa je kmalu prešla v sneg, ko sem se začel dvigati, da bi dosegel višino, ki sem jo potreboval, da bi mogel prepluti visoko stršeče Mormonsko gorovje v Južnem Utahu. Zemeljska površina mi je dobesedno izginila izpred oči. Povzpел sem se štirinajst tisoč čevljev visoko — zadosti visoko, da sem nadletel najvišje gorske vrhunce — nar kar sem slepo dal vetra svojim letalskim pripravam.

Tako sem plul kake pol ure, nato pa sem izprevidel, da je let v takih okoliščinah nemogoč. Krila so dobivala ledeno prevleko in počasi, toda nezadržljivo je letalo pod to posebno obremenitvijo začelo kloniti. To pa je bilo, kakor sem dobro vedel, na vso moč nevarno, kajti plul sem med ostrimi vršaci, katerih nekateri so se dvigali dvakrat višje od moje letne črte.

Pritisnil sem na stikalo pristajalne žarnice. Toda srce mi je začelo glasno utripati, ko sem se ozrl na tla pod seboj. Podrsel sem po tleh komaj sto čevljev nad vrhom širokega, ravnega gorskega slemenca, ki mu pravijo mesa, in na tej meši sem opazil kamnitne hišice Indijancev. Hipoma sem spet ugasil pristajalno žarnico, potegnil vzvod nazaj in se pognal z letalom nazaj navzgor, kakor divja raca, ko zagleda pred seboj steklene oči nastavljen lesene vabe.

Dvigal sem se in dvigal, da sem dosegel višino devet tisoč čevljev. Tu se je dež spet izpremenil v sodro in sneg in stroj je začel kmalu prevzemati nov ledeni tovor. Hočeš nočeš sem se moral iznova spustiti niže. Prišel sem pet tisoč čevljev visoko, in ko sem jo rezal skozi slepečo dežno prho, me je prešinilo nenadno veselje: spet sem plul v jasnem ozračju. Za hip, ki pa nedvomno ni bil daljši od kratke sekunde, sem zagledal pod seboj žar svetilnika. Sklepal sem, da mora biti svetilnik letališča sv. Jurija v Utahu.

Da bi letalo upočasil na brzino kakih sto milj na uro, sem zavrl motor in začel krožiti po zraku, da bi še enkrat zagledal svetilnik. In res se je kmalu spet prikazal. Nato me je ovila od vseh strani megla in čutil sem, da se spuščam proti zemlji, kjer sem upal najti na letališču sv. Jurija varno pristanišče.

Bil sem še v zraku, ko sem občutil strahovit sunek in mi je udaril na uho nezemski trušč. To je bilo trenje in drobljenje kovine, pokanje gumastih obročev in nekaj eksploziji podobnega. Nato sem zletel iz letala, ne zavedajoč se na srečo, da sem se zaletel v neko gorsko strmino.

Svoj živ dan ne bom vedel, kako dolgo se nisem zavedel, toda nedvom-

no je to trajalo dlje kakor samo nekoliko sekund. Spominjam se, da se mi je sanjalo o nekakšnem požaru v Los Angelesu. Te sanje so se mi nato uresničile, kajti ko sem odprl oči, sem ležal med divje razmetanimi skalami in dež me je bil po obrazu. Slišal sem prasketanje ognja in vse okoli mene je bilo podobno gmoti plamena. Čutil sem hudo bolečino, toda nagnosko sem se skobacal na noge. Šele zdaj sem izprevidel, kaj se je bilo pripetilo.

Petdeset čevljev od mesta, na katerem sem stal, je ležal kup razvalin, ostanki mojega letala. To je bilo zdaj zgolj goreča bakla, katere zublji so švigali dobrih dve sto čevljev visoko in katero je vzdrževalo sto trideset galonov petroleja, ki se je bil razlil iz počenih bencinskih tankov. Na pol omamljen sem gledal, kako se vije plamen proti nebu, in videl sem, kako se je težki žarkoviti motor odtrgal od goreče podrtije in se kakor ognjeno kolo zakotalil po gorskem pobočju. In ko sem čepel med razvaljenim skalovjem, sem se mukoma zavedel, da sem hudo poškodovan in da sem na tem zapuščenem gorskem pobočju obsojen na smrt, če ni nobeno človeško oko videlo mojega gorečega letala. Sunek ob zaletu pa mi je tako zamoril čute, da nisem na svoje poškodbe niti pomislil vse dotlej, dokler ni ogenj povsem dogorel. Šele zdaj sem izprevidel, da moja desnica ni za nobeno rabo. Mrzla in trda je visela ob meni kakor mokra cunj in čutil sem, da nimam oblasti nad svojimi mišicami.

Misleč, da mi je nemara zlomljena, sem začel z levico tipati za morebitno poškodbo. Toda nikakršne poškodbe nisem mogel najti na roki. To prizadevanje pa mi je vendarle kmalu pokazalo, kje je sedež moje nezgode. Najlahnejši pregib glave in pleč mi je namreč prizadeval silne bolečine v tilniku, in ko sem še slišal, kako mi na vrhu hrbtenice pokajo drobci tročih se počenih kosti, sem si bil na jasnem, da sem si bil zlomil tilnik.

Ohromitev moje desnice pa je izvirala, kakor sem sklepal, odtod, da je bil živčni stik med tisto roko in možgani pretrgan. Zgrudil sem se na skalo in, kakor se spominjam, vzdihnil sam pri sebi: »Obsojen si, Kelly! Zdravnika ne potrebuješ več, pač pa spovednika!«

Naslednjo uro si nisem prav nič več prizadeval, da bi se premaknil. Čeprav temperatura ni bila mnogo pod lediščem, kolikor se spominjam, nisem trpel od mraza. Na sebi sem kajpada imel težko s krznom podloženo pilotsko obleko, tako da sem ostal topel in suh.

Na sirovo pobudo pa sem dobil nazaj svoje čute in zravnaval sem se sedeč kakor sveča, ko me je divja mešanica glasov opozorila, da sem sredi velikanske tolpe volkov, o kakršni še svoj živ dan nisem slišal. Strahopetne zveri so se vse zbrale okoli mene in že so bile pripravljene, da se bodo gostile z nebogljenim

človekom, ki so ga bile odkrile. Nočna tema mi sicer ni dopuščala, da bi zverine videl, ali njihovo zavijanje mi je pričalo, da jih mora biti zelo veliko. Prav tako sem mogel po njihovem tuljenju in rezanju sklepati, da je tolpa krožila okoli mene v vse tesnejšem kolobarju.

Moral sem nekaj storiti, če nisem hotel, da bi me bile raztrgale in požrle. Z neznanskim naporom in groznimi mukami sem se nazadnje le skobacal pokoncu. Nagrabil sem hitro nekaj suhega zelišča, ki so ga bili skalni previsi obvarovali pred dežjem, in kakor bi trenil, se je razlil okoli mene kolobar ognjene luči. Strmeč v temo okoli sebe sem opazil nad dvajset žarkih oči, ki so se krvoločno upirale vame. Vrgel sem na ogenj še malo šare in plahi volkovi so se spoštljivo umaknili. Zavijali pa so še naprej in šele ob jutnji zori so se razkropili nazaj v svoje brloge.

Ko se je zdanilo, je nehalo deževati in nebo se je mestoma zjasnilo. Mukoma in počasi sem se odplazil na vrh gore, ob katero je bilo moje letalo zadelo. Vrh je bil samo nekaj sto vatlov oddaljen, navzlic temu pa je vsak moj korak pomenil smrtno muko zame. V vseh kosteh in sklepih me je bolelo kakor od gnijočega zobu — le desnica mi je bila mrtva in brezčutna kakor roka vranjega strašila. Najsi sem se še tako previdno premikal, glava me je bolela, kakor da bi mi jo trgali od telesa.

Nikjer ni bilo ne duha ne sluha o kakem človeškem življenju ali biva-lišču. Vedel sem kajpada, da bo priplul za mano moj tovariš, kakor hitro me bodo kot pogrešanega priljavili, in da bo storil po svojih najboljših močeh vse, da me bo našel, toda hkratu sem se tudi bridko zavedel, da je iskanje letalca v tem redko naseljenem ozemlju prav tako težavno, kakor iskanje šivanke v kopici sena. Take in podobne misli so me obhajale, ko sem nekie daleč na severu razbral brnenje letala. Še enkrat se je rodil up v mojem srcu. Naslednji trenutek pa sem že zagledal stroj — rdeče-srebrn dvokrilnik.

Blazno sem začel mahati z žepnim robčkom, toda na žalost sem kmalu izprevidel, da bi prav s takim uspehom mogel dajati znake prebivalcem na Marsu.

Hitro, kakor je nada prišla, je tudi odšla: mrtvo sem gledal za letalom, dokler mi ni daleč neke na severu izginilo izpred oči.

Kakor sem po raznih znakih okoli sebe mogel soditi, sem telebnil na tla kakih dvanaest milj vzhodno od železniške proge Union Pacific. Prestajala mi je tedaj še edina nada: priplaziti se do železnice. Ta edina možnost pa je bila za človeka v mojih okoliščinah po vsem videzu brezupno malo verjetna. Kljub temu da je veljalo poskusiti ali pa od glada in napa umreti. Začel sem plezati nizdol, ali tako sem bil slab in izčrpan, da sem komaj noge prestavljal. Svet se je sukal okoli mene. Zgru-

dil sem se na tla in ležeč vznak sem opazil jato jastrebov, ki se je bila pripodila Bog ve od kod. Ni bilo dvoma, kakšne skomine so imele ogabne roparice. »Če me ne bodo raztrgali nocoj volkovi,« sem dejal sam pri sebi, »bodo mogli to storiti jutri jastrebi.«

Ležal sem na skalah in že na pol upal, da bo čez nekoliko ur moje trpljenje dopolnjeno, nato pa sem v nekakšni polzavesti zadremal. Dež, ki me je bil po obrazu, pa me je predramil, odprl sem oči in opazil, da se je nebo spet poblačilo. V tistem hipu se mi je zdelo, da slišim v daljavi brnenje letala. Sedel sem in se začel ozirati proti nebu. Nade nika-
kor nečejo umreti.

Prisluškoval sem še nekoliko mi-

nut in še vedno sem slišal brnenje motorja. Zdelo pa se mi je, da brni zdaj nekje na vzhodu. Zdalci pa se mi je posvetilo, da ropota na tleh. Bil je avto!

S skrajnim naporom volje in moči sem se spet zbral in se spravil pokoncu. Trenutek nato pa sem že mukoma kolovratil po vzhodnem pobočju mese. Kako miljo daleč od vznožja mese sem se napotil proti neki soteski, kjer sem upal najti sledove avta. To je bila najdaljša in najmučnejša milja, karkoli sem jih kdaj prepotoval. Pa sem po srečnem naključju le prišel do svojega cilja.

Prvo, česar sem se na kolesnicah avta zavedel, je bil občutek, da le-

žim na hrbtu in da me mrzel dež bije po obrazu.

Kratko malo: Mr. Byron Wilbur, lastnik avta, ki se je s svojo ženo peljal iz Salt Lake Cityja domov, me je v tisti soteski našel in me v rekordni naglici prepeljal v St. George. In ker je operaterska spretnost prav tako napredovala kakor aviatika, se je zdravnikom s pomočjo X-žarkov posrečilo, da so mi polomljene kosti spet spravili v sklad in na pravo mesto. Polagoma je prešla tudi ohromelost moje desnice in tudi druge poškodbe so se popravile, tako da sem osem mesecev po svojem zaletu s tisto nepoznano goro v Utahu že zopet z zračno pošto brnel skozi nočno ozračje.

Prevedel G. K.

Poletju
nasproti.

FRANCE BEVK:

Nezvesta žena

stotnija je bila zamenjana in je odšla v zaledje, v zapuščeno vas, ki je ležala ob robu velikega gozda. Nekatere hiše so bile v prejšnjih bojih do tal požgane, a druge izropane in zapuščene. V poslednjih so se nastanjali vojaki, ki so prihajali na oddih.

Tretjemu vodu je bila odkazana samotna hiša za vasjo. Dospeli so in našli v nji tri tovariše, ki so se bili pravkar vrnili z dopusta. Na ognjišču je že gorel velik ogenj, iz veže se je valil gost dim in zakrival polovico strehe.

Pozdravili so se s krikom, z rahlo zavistjo in sočnimi kvantami. Dopustniki so bili rdečih lic, v čistih oblekah; duh po vasi in po domačnosti je vel od njih.

Obsipavali so se z vprašanji. Ali se je medtem kaj zgodilo? Ali je kdo vgriznil v zemljo? Ne. Le narednika je zadelo v meča. Krasno se je izmazal. Po cele mesece se bo potikal po bolnišnicah in pri kadru. In doma, kako je doma? Ali bo kmalu konec vojne? In — ali so kaj prinesli, požeruhi?

Legiša, ki je bil že od začetka vojne v stotniji in ni bil še nikoli ranjen, je stal med njimi kakor zagozda in se otepal z odgovori na desno in na levo. Troha, ki sta si bila doma malone sosedu, je dobesedno visel na njem. No, kako? Pozdravljata ga mati in dekle, tudi so nekaj dali zanj. V nahrbtniku ima, le malo naj potrpi.

Žbogar ga je gledal preko ramen drugih in poslušal. Z Legišo sta bila iz iste vasi, sosedu, le plot je ločil njuna vrtova. Prej sta si bila stisnila roko, se gledala nekaj trenutkov v oči, a sta molčala. Zdelo se je, da Žbogar čaka, da mu oni kaj poreče, a nič — niti besede. Mož se je molče umaknil, nekaj temnega se mu je dvignilo iz srca in mu leglo v pogled.

Tako je stal z rokami na hrbtu nekoliko postrani, rdečih las, pegastega obraza in z zelenkastim ognjem v očeh. Bil je oster na pogled, a je pod trdo skorjo nosil mehko srce, tovariši so ga ljubili. Čislali so njegov humor, ki mu je ležala trpka kaplja na dnu. Kdaj pa kdaj je čisto utihnil, se zaprl vase in se tožno zamislil. Če ga je kdo vprašal, kaj mu je, ga je pogledal z na pol odsotnim pogledom, v katerem je trepetala grožnja. Zaradi raztresenosti je zagrešil nič koliko majhnih prestopkov, ki so mu sproti požirali pravico do dopusta, za katerega se je strastno potegoval. To mu je, je bilo videti, vedno huje grenilo življenje.

Odšel je v hišo, kakor da ga boli pripovedovanje doslecev. V izbi, v kateri so stale vrste ležišč druga nad drugo, je odložil nahrbtnik in obesil puško. Nato je pogledal skozi okno. Tovariši so se bili že razkropili, le Legiša in Troha sta še zmeraj stala na mestu, kakor da se ne moreta nagovoriti. Sedel je, a tedaj je nenadoma začutil tak nemir, da mu je mrzel pot oblil telo. Ni mogel prestajati na mestu. Dvignil se je in odšel pred hišo.

Približal se je Legiši.

»Ali mi moja žena nič ni poslala?« je vprašal.

»Nič,« mu je Legišev pogled zdrknil z obraza nekam pod noge. »Saj bi ti bil prinesel.«

Žbogar je molčal, kakor da se bojuje v sebi. Gledal je nekaj trenutkov Legišo, in ko sta se pogleda iznova srečala, so se mu čudno zasvetile zelenkaste oči.

»Tudi ti nič ni naročevala?«

»Ne.«

Legiša ni trenil, a je vendar iztežka prenašal Žbogarjev prodirajoči pogled.

»Niti pozdravov mi ni poslala?«

In kakor da se je Legiša prestrašil krčevitega gibanja mišic v Žbogarjevih licih, je ošinil Troho in se nemiren prestopil z nogo na nogo.

»Pač, to že,« je rekel počasi. »Pozdravila te je, ako se ne motim. Tudi pri nas te pozdravljajo in drugi sosede. Toliko pozdravov, da se ne morem natančno spominjati. Pa sem bil tudi tako naglo odšel...«

Žbogarjev obraz se je umiril, oči so mu gledale nejeverno.

»Nič ni vprašala po meni?«

»Vprašala? Seveda je vprašala. Povedal sem ji, da si zdrav. Nato me je še vprašala, kdaj se vrnem... Saj vsi enako vprašujejo...«

Žbogarjev obraz se je nabral v zaničljiv nasmeh, iznenada mu je vsa kri planila v lica.

»Lažeš!« je zakričal. »Zakaj mi lažeš?«

In se je zdrznil vase, kakor da se je prestrašil lastnega srda, ustnice so mu zatrepetale. Okrenil se je in z naglimi koraki odšel v hišo.

Do večera je obsedel za mizo, ki je bila stesana iz surovih desak. Žena mu že tri mesece nič ni pisala, niti mu sporočila pozdrava. Pričakoval je, da mu vsaj zdaj pošlje nekaj vrstice ali karkoli, kar bi ga spominjalo na dom... Tovariši so ga opazovali. V mraku, ki je legel v izbo, mu ni bilo mogoče brati z obraza, kaj čuti. Ko so ga klicali k večerji, se ni ganil.

»No,« ga je opomnil Troha. »Ne greš?«

Pogledal ga je z odsotnim pogledom, kakor da se je predramil iz težkih misli. Popadel je skodelo in hitel, da je dotekel Legišo.

»Ali je mnogo vojaštva v vasi?«

»Bilo ga je,« je zategnil Legiša. »Pa zdaj ga ni več.« In potem nista več govorila.

Žbogar je postavil večerjo na mizo in sedel, a ni jedel, bolščal je nekam predse. Nenadoma se je zdrznil in brsknil skodelo, da je zletela na tla.

Tovariši so zavzeti zastrmeli vanj.

»Bodi no pameten,« mu je rekel Troha. »Saj bi bil tudi jaz rajši doma ko tu.«

»Kaj pa ti veš, kaj mi je!« je Žbogar vzrotil. »Kaj pa ti veš!« je dostavil tiše.

In že je bil zopet plah, Mirno kakor poslušen otrok, ki se kesa dejanja, je pobral skodelo in počedil pomazana tla. Nato je z vzdihom legel in obrnil obraz v steno.

Polegli so tudi ostali. Bili so trudni od dolgega marša in so takoj pospali. Le Legiši in Trohi ni bilo do spanca. Premlevala sta domače novice. Sredi tihe noči je bilo poleg podhrtevajoče sape spečih slišati le njuno šepetanje. V oknih se je le za spoznanje svetlikalo od zvezd-

natega neba. Zdaj pa zdaj je sapa zašumela s papirjem, s katerim je bila zataknjena luknja v razbiti šipi.

Moža sta se nagovorila, nastalo je nekaj minut popolne tiho.

»Ali že spiš?« se je iznova oglasil Troha.

»Ne morem.«

»Kaj ti Žbogarjeva res ni nič naročevala? Zlagal bi se bil, da ti je.«

Legiša je dvignil glavo in nekaj trenutkov strmел v kot, v katerem je ležal Žbogar, nato je iznova legel.

»Ne znam lagati in ne maram. In mu ne morem povedati resnice. Naj zine kdo drug.«

Molk. Iz teme se je izvil težek vzdih.

»Kaj pa se je zgodilo?«

»Saj si lahko misliš. Tisto, kar se je zgodilo nekateri ženski. Otroka bo imela.«

Tedaj je Troha dvignil glavo in nekaj časa strmел v temo. Z vzdihom je zopet legel.

»Hudičeva baba!« mu je ušlo skoraj na glas.

»Tiho, da te ne sliši!«

»Saj spi.«

»Kdo ve, ako spi.«

Pridržala sta sapo in prisluhnila. Iz kota ni bilo slišati dihanja.

»Pa s kom se je spečala?«

»S kom? Kdo ve! Nisem se zanimal. Pa saj to ni glavno. Izogibala se me je, poberinka, niti besede ni izpregovorila z menoj. Drugim je rekla, da naj mu le povem, ako hočem... Pa nimam srca. Smili se mi.«

»O, da, prekleto! Ves je nor zanjo.«

»To je hudič. Ko je odhajal v vojsko, je vokal kakor otrok...«

In sta zopet molčala.

Tedaj se je dvignil Žbogar. Počasi, kakor da se mu nikamor ne mudi, se je oblekel in si obul čevlje. Ne da bi katero črhnil ali se ozrl, je odhajal iz izbe. Zgrešil je vrata in s tako silo zadell ob steno, da je zaječal.

Legiša in Troha sta posluhnila. Pred hišo je bilo slišati korake, ki so zamrli, nato je bilo vse tiho.

»Slišal je,« je rekel Legiša.

»Ne verjamem.«

»Bojim se. Da si kaj ne naredi! Ne bi ga rad imel na vesti.«

Iznova sta prisluhnila. Slišati je bilo le sapo spečih, v papirju je šumelo.

»Bog nam pomagaj!« je vzdihnil Troha. »Stopi za njim! Saj bi stopil jaz, a ti ga boš bolje znal pomiriti.«

Legiša se je z vzdihom dvignil in odšel pred hišo.

Postal je na pragu in se oziral naokrog. Po pobočju so stale tenje dreves, a v ozadju črna stena gozda. Ob vogalu hiše je stala sklonjena, nepremična postava. Legiša se ji je počasi približal. Četudi je bilo temno, je dobro razločil Žbogarjev spačeni obraz in dvoje ostrih, vanj uprtih oči.

Gledala sta se nekaj trenutkov. Legišo je bilo skoraj groza.

»Kaj sta govorila?« je Žbogar vprašal z zamolklim glasom. »Kaj sta šepetala?«

»Nič takega. Domače novice. Nič takega, kar bi se ti kalo tebe.«

»Lažeš!« je Žbogar strastno siknil in se grozeče zganil. »Saj sem slišal. Prekleta baba! Katera baba? Moja žena? Le reci, le povej!«

Legiša se je umaknil za korak. Zbal se je Žbogarjevega boleznega srda, a vendar ni mogel lagati.

»Če si slišal, si slišal, kaj bi ti tajil? In ti nič ne bom ponavljal, saj razumeš... Bodi pameten! Taka baba ni vredna, da si tako jemlješ k srcu. Pljuni nanjo in hudič naj jo vzame, capajdro!«

Žbogar je dvignil roke in je planil proti njemu.

»Ti, ne govori tako!« je zakričal. »Ne boš mi tako... prekleto!«

Pređen se je Legiša dobro zavedel, so ga močne pesti tiščale za vrat. Ni se jih mogel otresti. Napel je vse sile, tedaj sta se zavalila po tleh. Zgrabila sta se okrog pasu, se valjala in se bila s pestmi.

»Ti si res norec!« je sopihal Legiša. »Kaj pa mi hočeš? Ti si pa res norec!«

Žbogarja je iznenada popustil srd, popustile so mu tudi roke, obšla ga je žalost. Dvignil se je, stopil do hiše, oslonil čelo ob steno in zaihtel tiho, pretresujoče, kakor globoko užaljen otrok.

Legiša je stal na mestu in strmел. Jok moža, ki so mu storili največjo krivico, da so ga odtrgali od doma, mu je šel do duše. Še nikoli ni tako globoko občutil tuje trpljenja. Šele ko se je Žbogar nekoliko pomiril, se je upal do njega.

»Bodi mož!« mu je mehko prigovarjal. »Saj si lahko mislim, kako ti je. Toda kar se je zgodilo, se je zgodilo, ni pomoči. Pojdi v izbo in leži! Prespi se! Jutri boš gledal na stvar vse drugače... Pojdi z menoj!«

Žbogar je dvignil obraz in pogledal tovariša kakor iz dna globokega sramovanja in žalosti. Nato mu je kakor dober, poslušen otrok sledil v hišo. Sezul se je in miren kakor mrlič obležal na ležišču.

»Kaj je bilo?« je Troha vprašal tiho, ko je Legiša legel k njemu.

»Molči!« je rekel Legiša še tiše. »Jutri...«

Bal se je, da bi s šepetom ne prebujal tuje bolečine.

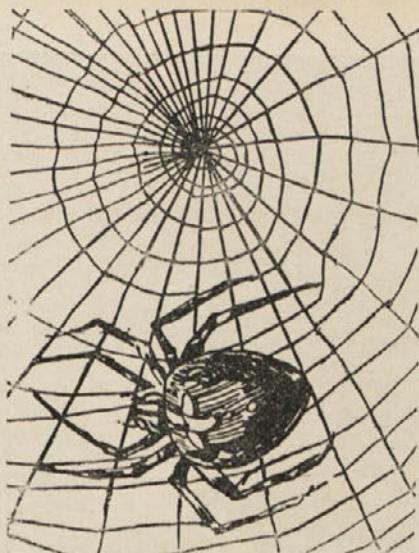
Tovariša sta zaspala. Prostor je napolnjevalo neena- komerno, zateglo dihanje vojakov. Nekdo je izpregovoril v sanjah in umolknil. Sapa je zašumela v papirju, kakor da so ga zajeli plameni.

Iz kota je prišel globok jek, porojen iz ranjenega srca, in umrl pod stropom... In drugi... Tretji...

*

Naslednje jutro je bil Žbogar že izginil. S seboj je vzel nahrbtnik, a puška je visela na klinu. In se ni več vrnil. Tudi domov ga ni bilo. Morda so ga bili ujeli in ga po nagli sodbi ustrelili kot ubežnika. Ali je onemogel planjave. Morebiti so ga bili zajeli volkovi in ga raztrgali. Kdo ve? Le to je bilo gotovo, da po njem ni bilo več glasu. In da ga je ubilo srce.

LJUBEZENSKI ROMAN O PAJČICI

EWALD SCHILD.

Sonce je krvavordeče zahajalo za rob gozda in metalo zadnje svetle žarke, ki so že trepetaje pojemali, na listje leske, ko je mlada gospodarica s čeljustmi preizkušala, kako trdna je nova nitka, ki jo je kot nadomestilo za strgano pajčevino pritrdila na vejo, prav pod skupino na pol zrelih lešnikov. Potem je počasi splezala nazaj v sredino svoje mreže in tam obsedela, prav tako mirno in tiho, kakor vse te zadnje dni. Težki, neprijetni čas levitve je minil, in zdaj je hotela miru, samo miru. Kje so že časi, ko se je pohlepno vrgla na vsako muho, na vsakega komarja, ki se je, ujet v mrežo, otepal v smrtnem strahu. Navadno so padle žrtve hitreje in lažje smrti. Zato so skrbele ostre čeljusti, s katerimi je lovka popadla plen. Kajti te čeljusti, ki se končujejo pri majčkani strupeni žlezi, so hitro napravile mukam konec. Toda vse to je bilo že daleč, tako daleč. Zdaj ni čutila mlada gospodarica leske nobene lakote več; hotela je samo še miru, nič drugega ko miru.

Tiho in nepremično je sedela v svoji mreži; četvero v kvadratu razvrščenih oči je strmelo tja daleč nekam, v praznino. Stranske oči pa so ogledovale tenke noge in trupelece.

Bila je sama s seboj zadovoljna, zelo zadovoljna. Kolikor se je mogla ogledati, so bile barve njene kože kar lepe; nova obleka ji je čudovito pristajala. Prednji del je bil lepo rdečerjav, na nožicah je imela rjave obročke in tudi sivi zadek je imel na vsaki strani lepe, črne lise. Niti veliki svetlorumeni madeži niso manjkali in so tvorili pravi len križ, kakor se spodobi vsakomur iz rodu križavcev, ki nosijo v prirodoslovni vedi ponosno ime Epeira diademata in slove pri ljudeh po svoji nevarnosti.

Mlada pajčica ni mislila na nič, kakor vsak pajek, ki mu ni slučajno priletela mimo oči mastna muha in mu vzbudila krvoločnih poželenj. Tedaj je nenadoma nekje na robu mreže nekaj zanihalo. Kaj je bilo to? Vse oči so se uprle v ono stran, toda bile so negibljive in kratkovidne in so razločile samo nekaj centimetrov daleč; ničesar niso opazile. To tako da so do prvega vozla sledile nitki, ki je prihajala od tam, kjer je bilo čutiti tresljaje. Pajčica se je za-

mislila. Tam pri vozlu se je začela še ena debela, močna pajčevina, mnogo debelejša od njenih. Iz te bi ona napravila šest takih tenkih nitk, kakršne so bile njene. Ni se spominjala, da bi jo bila ona spletla.

Medtem ko je opazovala nit, se je začelo tresljanje iznova. Bolj in bolj je rastla njena radovednost. Počasi je premaknila svoje telesce in leno odkobacala. Hotela je spoznati predrznega vsiljivca, ki ji v njenem lastnem domu ne privošči miru. Hotela ga je videti, presoditi njegovo moč in potem obračunati z njim po pravici in potrebi. Prišla je na rob mreže in iskala začetka nenavadne pajčevine. Našla jo je in jo otipavala s čeljustmi. Ni se upala stopiti po njej, čeprav je bila videti dovolj trdno spletena. Tisti, ki si jo je drznil napeti in je s to nitko napravil most med svojo vejo in njeno mrežo, vendar lahko sam pride, če ima kaj poguma.

In imel je toliko poguma. Prišel je sam, on, najlepši izmed vseh, ki je napel most ljubezni k domovju svoje izvoljenke. Zdaj je stal na njem, trepetaje, z upanjem in strahom v srcu, ki je bilo polno temnih slutenj. Tajinstvene, neznane sile so ga gnale naprej, smotru njegovega življenja nasproti; in zdaj, ko je bil ta smoter v otipljivi bližini pred njim, zdaj ko ga je ločil samo še korak, si tega koraka ni upal storiti.

Ali se mu bo izkazala milostno, ali bo naklonjena njegovim stremljenjem? Ali, če bi bilo samo to! Toda za pajčico-gospodičnico je ljubavni doživljajček veliko resnejša zadeva ko za druge živali. Kako dobro je pač onim, ki jim velja načelo: »On bodi tvoj mož in tvoj gospod!« Za pajčico so pa te zlate besede brez vsakega pomena. Mnogo slabotnejši je od svoje družice, tako plašen je in brez moči! Strahoma stoji na svoji nitki, ki se rahlo pozibava v večerni sapici. Ko bi le vedel, kako je razpoložena, ali misli na ljubezen ali na umor?

Gospodarica leskovega grma čaka prežeč in grozeče premika svoje ostre čeljusti. Čudna stvarca tamle na svoji pajčevini menda nima posebnega veliko poguma. Ali bo prišel bliže? Ne bo velika težava opraviti z njim. In potem —! Potem! Pajčica je začutila, da že štiri dni ni ničesar dobila v svoj želodček, in se bližala čudnemu gostu z vedno večjim zanimanjem. Tedaj je on nenadoma napravil korak nazaj. Le nekaj korakov od njega je obstala. Nekaj časa se ji je zdel kakor otrpel, nato pa se je začel na čuden, izreden način premikati. Najprej se je zazibal sem in tja, potem je dvignil prednji nogi, ju previdno postavil nazaj in dvignil drugi dve. Nato se je široko razkoščil, potegnil nožice spet k sebi, dvignil zadek, in zdelo se je, kakor

bi stal na glavi. Zdaj se je obrnil, stopil malo naprej in začel igro iznova. Pajek je plesal in tako prosil naklonjenosti svojo oboževanko.

Še vedno je pajčica nepremično strmela v čudno bitje, ki je pred njo plesalo na pajčevini. Natančno je sledila vsaki njegovi kretnji in ni odvrnila pogleda od njega. Ali bo kmalu tako blizu, da bo v skoku pri njem in ga pograbi s čeljustmi? Lakota, ki se že tako dolgo ni oglasila, se je zganila ob pogledu na žrtev, ki je bila tako blizu. Toda počasi so se jeli njeni občutki izpreminjati. Krvoločnost, ki ji je še pravkar sijala iz oči, je bolj in bolj izginjala in se umikala nekemu drugemu, prijaznejšemu občutku. Nekaj nejasnega, česar se ni mogla zavedati, jo je vleklo k tujcu, ki se ji nenadoma ni zdel več tako tuj. Nekaj se je zganilo v njej, neko čudno občutje je bilo to, in zaslutila je nekakšno sorodnost med seboj in nežnim plesalčkom, zaslutila je, da je on tudi nekaj njene vrste in da bi moglo priti med njima tudi do nekakšnih drugačnih odnošajev, kakor so v navadi med lovcem in žrtvijo.

Počasi, previdno in vedno pripravljena na napad se je približevala pajku, ki je pravkar končal svoj ples, tiho čakal in napravil z zadkom samo še nekaj naglih gibov. Pajčica je obstala. Prežala je in čakala obenem in živahno trzala s prednjima nožicama. Počasi jo je minevalo zadnje veselje do napada. Nenadoma se je je polastila neka plahost; zdelo se je, kakor bi bila zamenjala s pajkom svoje občutke. On pa je previdno napravil še nekaj kratkih korakov in prišel čisto do nje...

Le odkod je mali junak, ki je do zadnjega trenutka trepetal od strahu, nenadoma dobil toliko poguma in toliko moči? Kam so izginili vsi njeni morilni naklepi, kako da se mu je vdala kot slabotnejša žrtev, brez moči? — Koliko radovednih vprašanj! Kaj ni v vsakem življenju neka skrita tajnost? Kaj ne zasije iz vsakih oči na svetu od časa do časa neka temna uganka?

Samo nekaj trenutkov traja njuna kratka sreča; pajčica je čisto mirna, skoraj otrpla. Nenadoma se pajek zgane, skoči na stran, se obrne in odhiti proti svoji pajčevini, k mostičku svoje ljubezni, ki je postal zdaj tudi mostiček njegovega življenja. Kajti za malim zaljubljencom stoji nenadoma smrt, in samo čez ta most se lahko še reši nazaj v življenje. Gorje, ko se bo ona zavedela, bodo že zamrli v njej vsi ljubezenski občutki in napravili prostor morilni pohlepnosti. Že se zbujajo iz svoje omane, moč ljubezni popušča, ali ga bo pustila, da doseže rešilni most?

Kako malo časa je, odkar je na istem mostu nežno in zaupljivo plesal, odkar je njegova umetnost vzbudila toliko omamnega razpoloženja.

Toda zdaj je tako zelo malo časa za take nežne spomine! Samo hitro, hitro naprej, preden ga bo pograbil smrtni sovražnik, ki že hiti za njim!

Že je s prvima nožicama stopil na nitko, že vleče tudi zadnji dve za seboj. Zdaj — so ga zgrabile ostre čeljusti njegove lastne družice med glavo in zadkom in ga krepko stisnile. Samo rahel stresljaj po vsem trupelcu, drgetanje nožic in na široko odprte čeljusti — potem je vse pri kraju.

Počasi se je pajčica zvalila na svojo ubogo žrtev, jo razgrizla in prežvečila; potem jo je premešala s slino in tako pripravljeno kašo vsrkala vase. Nato se je vrnila v svojo mrežo na svoje staro mesto in potrpežljivo pričakovala časa, ko bo v njej dozorela množica majcenih rumenkastih jajčec, kot edini spomin na kratki sen njene zaljubljene mladosti, ko je nekoč nekega majhnega, nežnega samčka tako zelo rada imela, da ga je iz same ljubezni požrla...

Najvažnejše pri ribolovu je, da ste primerno oblečeni. Sicer ribe ne prijemljejo.

Ali ste že kdaj lovili postevi

V gorskih letoviščih, ki leže ob vodah, se ljudje, kadar že več ne vedo kaj početi, kaj radi lotijo ribolova. Če imajo za to kaj daru ali ne, to končno že ni več tako važno. Glavno je, da se sploh nekaj počne ves božji dan, da mine čas. Saj so vendar počitnice. Nekaj si človek pač lahko privošči.

Nekomu je prišlo na misel, da bi šel ribe lovit. In kar naredi eden, morajo drugi tudi. Seveda, zgledi vlečejo. Kakor nalezljiva bolezen se širi vsak nov domislek, in kmalu govore vsi, ki so postali ribiči ali ki še niso postali, pa še najbrž bodo, samo o ribah.

»Ste veliko ujeli danes?« — Ah, nič posebnega. Vreme ni bilo nič kaj pri-da, saj veste. Samo dvanajst ali štirinajst.« — »Meni pa so prijemale kakor ponorele. Ampak samo prav majhne, se mi jih ni ljubilo niti izvleči. Vse so šle nazaj v vodo.«

Tu zveste, da postevi ne prijemljejo, kadar je voda previsoka, kadar je prenizka, če je preslabo vreme, če je prevroč, če sije sonce, če je oblačno. Vsi se začudeni izprašujejo, kdaj sploh prijemljejo; ampak ob pravih priložnostih menda že prijemajo. Saj včasih se vendar da katera ujeti! Vsem roje samo še postevi po glavi, na vse drugo so pozabili. Postevi za kosilo, postevi za večerjo, in še mrzle za zajtrk. Vsem gledajo že pri ušesih iz glave, ampak nekdo jih vendar mora snesti. Kdo bi jih pa metal nazaj v vodo! Kuharice so srečne, ker ni treba sestavljati jedilnih listov, hotelirji kolnejo, ker živijo gostje od svojih rok.

Ribolov kot poklic pa ni tako kratkočasen.

Hvala Bogu, prvi uspeh! Da bi le vsi videli!

Nazadnje so se jih pa že vsi privadili in tudi otroci se skoraj nič več ne davijo z njimi. In končno si človek res ne more kaj, da bi ne začutil postrvje mrzlice, in gre še sam iztikat za primernim orodjem.

Za nežni spol je seveda najvažnejša obleka. Biti mora lahka in, če mogoče, za vsako vreme. Ker hočejo loviti vedno: kadar dežuje, če sije sonce, ob toči in ob viharju. Vztrajajo, pa čeprav je v bližini košato drevo, hiša, kozolec ali kako drugo primerno zašetje. Tiste, ki so že bolj izvedene, imajo tudi že škornje. Ker za najlepšimi postrvmi je treba navadno prav na sredo vode. Ob kraju jih ni.

Moški niso tako vneti za obleko, njih prva skrb je — trnek. O, ti moj ljubi Bog! Ali ste si že kdaj ogledali kakega takega »poklicnega« ribiča, kako vestno in s kakšno ljubeznijo skrbi za svoje nepogrešljivo orodje? Gotovo ste se čudili, da mu ni gospa soproga vsega skupaj iz gole ljubosumnosti že davno sežgala.

Končno je vse pripravljeno, zdaj pa le! Spočetka sploh nihče ne misli na ribe, ampak se veseli kar tako, da sam ne ve na kaj. Voda šumi veselo in pomirjevalno. Počasi pridete do brega, obstanete, vržete trnek tako mojstrsko, da ste celo sami prepričani, da leti muha po zraku. Postrvi pa niso tako neumne! So bolj prebrisane, kakor bi si človek mislil! Ni jih tako lahko prelisičiti. Včasih švigne katera prav blizu mimo in se skoraj zdi, kakor bi posmehljivo mežikala.

Pod mostom so, pravijo, najrajši. Ležete torej na most in čakate. Postrvi se smehljajo. In znanci in gledalci se prav tako smehljajo. Zlobno, včasih pomilovalno. Pa tudi sočutno. Ampak tako le samo nekateri včasih.

Vsaka se skesa!

Človek se prav kmalu utruji. Navsezadnje pa se tako tudi lahko lovi.

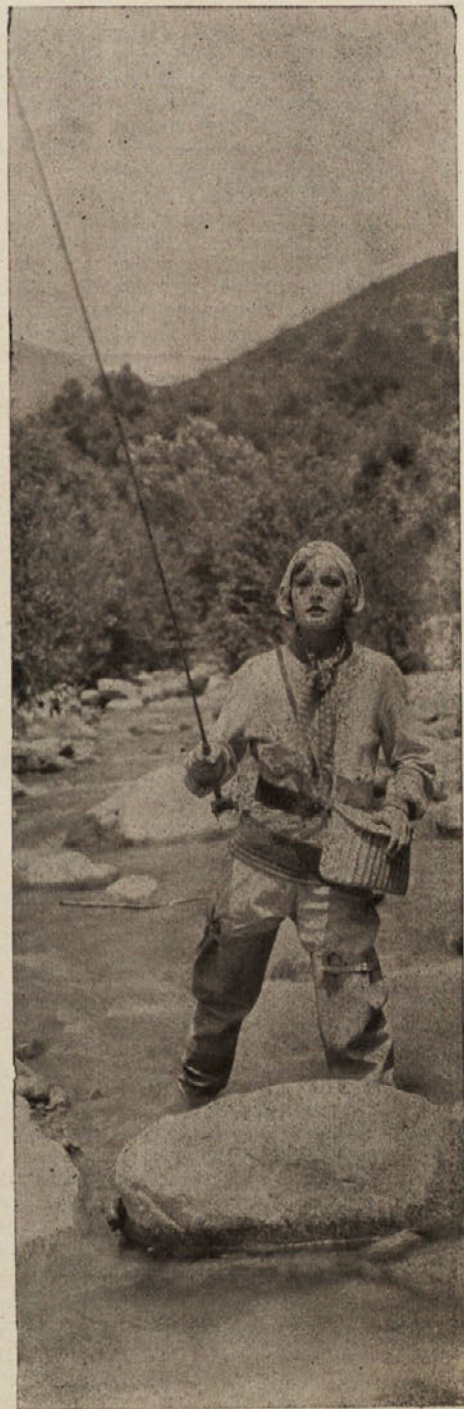
In končno, nazadnje, vendarle! Zmagoslaven krik: prva riba pričofota iz vode! Tehta sicer manj ko mogoče, toda riba je, prava, še živa riba, ki je pravkar plavala prosto po vodi! Kdo bi se ne veselil?

Zvečer pa! Prva lastnoročno ujeta postrv na krožniku! Še kosti je bolj malo ostalo od nje, taka je bila. Potem pa, po večerji, si oddahnate in sanjate, da ste ujeli postrv, ki je večja od morskega volka, skoraj taka kakor kit. Ampak kit že ni več riba, kit je sesalec! Gledalci pa, ki so se popoldne smejali, pokajo od zavisti. Pa ne zato, ker je kit sesalec, ampak ker ste vi ujeli taaako postrv, skoraj kakor kit. Ah! Jutri boste pa že fige držali, da ne bodo drugi kaj boljšega privlekli iz vode kakor kak star čevelj ali pa kvečemu kako strgano cunjjo.

Novodošli gostje naj pa le pazijo na otroke, da se jim kateri ne zadavi. Sicer so postrvi skoraj brez kosti, ampak vendar samo skoraj.

V tretje gre rado. Kmalu sicer ne, toda potrpljenja je treba. Morda bo pa drugič kaj več sreče.

Levi požrli filmsko kamero

Joachim Ringler:

V Mombassi, ob vzhodni afriški obali, smo dobili brzozavni nalog, naj snimamo film iz življenja levov. Herbert Gould, ravnatelj lista »Universal Pictures«, je hotel imeti nekaj »dobrih in lepih posnetkov«. Levje družinsko življenje, levi samci, kako levi žro, kako levi spe itd. Želel je, da mu odgovorimo. »Prav,« smo brzozavili nazaj, »filmali bomo vse, kar se tiče levov.

Prve afriške živali.

Omeniti moram, da smo filmali živali pač že v Aziji, Kanadi in Avstraliji, nikdar pa še ne v Afriki. Posebnosti in navad afriških živali torej nismo poznali. Bilo je zato precej lahko miselno, da smo odpotovali v notranjost. To nas pa ni prav nič motilo in nekaj dni nato smo zapustili mesto.

Seveda smo se peljali z nočnim vlakom. Hoteli smo čimprej priti v Nairobi. V Nairobiju se za silo že živi. Ponoči smo spali, ko smo se pa zbudili, smo bili že sredi afriške stepe. In prva divja žival, ki smo jo zagledali v Afriki, je bil »tšitah«, leopard. V divjih skokih je zbežal s proge v stepe. Nekaj ur pozneje smo opazili v daljavi nekaj kongonijskih antilop, nekaj nojev in tik pred Nairobijem še krdelo žiraf. To so bila dobra znamenja. V deželi, ki je tako bogata z živalstvom, bomo svoj posel gotovo dobro opravili. Pa ga nismo.

Kje so levi?

Nairobi je postaja sredi Afrike. Opoldne zavoji vlak vanjo, in prvi klic, ki ga zasliši potnik, ni morda ime postaje »Nairobi«. V Afriki nima jo navade, da bi klicali imena postaj. Sprevodniki, vratarji in uslužbenci, vsi se derejo: Chukula t'harri! — »Kosilo je pripravljeno!« Potem gredo jest in se ne zmenijo za ves svet.

Na srečo smo dobili v Mombassi naslov nekega Sanija, ki so ga njegovi znanci klicali »Toto Sani«, Sani-otrok. V poslovnih stvareh pa je bil vsej prej ko otrok. Štiri ure smo barantali, in ekspedicija je bila sestavljena. Neki Masai po imenu Mogo je bil vodnik. Potem smo najeli še dva kuharja, dva nosača za kamere in dva služabnika. Dovoljenje varuha divjadi v Kenji smo tudi kmalu dobili. Zdaj smo lahko odpotovali v lovišča.

»Kje pa je največ levov?« smo vprašali vodnika.

»Povsod so,« je odvrnil. »Pred tremi meseci jih je nekaj prišlo celo v vrtove Nairobija. Nekateri so divji, nekateri tudi ne. Vsekakor streljajte še takrat, kadar bodo napadli...« Ko smo hoteli že odriniti, se je spomnil: »Potrebovali bi voz, da bomo udobneje potovali. Pri kolodvoru vem za moža, ki ima federal knight, To je najboljše vozilo za v stepe,«

Čudovito prevozno sredstvo.

Federal knight je bil dvetonski avto. Njegov lastnik je bil slepar. Toda to smo spoznali šele pozneje.

Ko smo drugo jutro zapustili Nairobi, je šla škatla sijajno. Potem pa smo prišli v pokrajino, kjer ni bilo nobenih potov, kaj šele cest. In federal knight se je vsake tri ure vsaj enkrat prevrnil. Ko smo se ob petih popoldne že šestič prekucnili, smo prileteli tako nerodno, da smo prišli pod vozilo. Trajalo je pol ure, preden smo se izkotali izpod njega. Cela vojska masaiskih vojščakov se je nabrala okrog nas. Z zanimanjem so nas ogledovali in se pritajeno muzali našim poskusom, da bi se rešili in voz spet spravili v pravi položaj.

Noč.

Proti deveti smo na bregu bistrega potoka postavili taborišče. Čista voda je v teh krajih dragocenost, zato jo na vso moč cenijo ljudje, pa tudi živali. Napačno smo storili, da smo to prezrli.

Najprej so nas neprestano nadlegovali domačini. Ti ljudje so kakor otroci. Vse si morajo ogledati in otipati. Tudi pokusiti hočejo vse. Potem so prišle zveri.

Proti polnoči so se pričele smejeti hijene. To je nekakšno ostudno, hripavo smejanje, ki gre vsakemu normalnemu človeku na živce. Kričali so leopardi, vresčali ptiči in rjovevi neki prežvekovalci... Nazadnje, že blizu treh, smo zaslišali tiho, zamolklo renčanje.

Mogo je rekel: »Simba!« (Lev.)

»To da je bil lev?«

»Ndio, bvana.« (Da, gospod.)

Res je bil lev. Mogo, ki je bil od nas vseh najbolj izkušen, mi je pojasnjeval. Lev nikdar ne rjove tako, kakor si mi mislimo. Smrček pritisne skoraj k tlom in renči. Tako se glas odplazi čisto pri tleh in tem bolj prestraši živali, ker ne vedo, odkod prihaja renčanje.

Prvi levi.

Da so bili levi v bližini našega taborišča, nam ni bilo prav nič neprijetno. Nasprotno. To so bile edine živali, ki smo jih iskali in potrebovali. Takoj ob zori smo odšli na zalezovanje, s tihim upanjem, da ujamemo kak ljubek prizor iz življenja levov na filmski trak. To pa ni bilo tako lahko. Hoja po visoki travi je bila zelo utrudljiva; tudi najrazličnejši mrčes nas je neprijetno nadlegoval. Sem in tja smo srečali kako krdelo zeber ali žiraf, ki pa so urno pobegnile, kakor hitro so nas opazile. Levov pa nismo videli.

Niti drugi niti tretji dan nam ni bila sreča naklonjena.

Šele četrty dan smo naleteli na prve sveže sledove. Vzpenjali smo se na visoko planoto Seregenti, ki spada

med najboljša lovišča divjih zveri na svetu.

Mogo, vodnik, je hodil spredaj. Za njim sta šla nosača aparatov, potem jaz. Za menoj sta hodila še dva spremljevalca s puškami. Okrog enajstih smo prišli mimo več termitnih stebrov. Mogo je nenadoma obstal in pokazal na enega izmed bližnjih stebrov. Ob vznožju je ležal kakor iz kamna izklesan čisto pravi lev, blizu njega pa sta se valjali v travi dve levinji. Ko smo se približali, nas je lev mežikaje ogledoval in nič ni kazalo, da bi hotel svoj prostor zapustiti. Ko sem sto korakov oddaljen postavil kamero, je glasno in nedostojno zazijal.

Lahko bi bil najlepši posnetek. Previdno sem naravnal leče, navil film... Ko pa je vskočilo navijalo, se je lev v krasnem skoku pognal v gosto travo in za njim njegovi družici.

Štirideset levov, nobenega posnetka.

Tisti dan smo videli še sedem levov in dve levinji. Popoldne smo se tako približali neki na pol speči dvojici, da smo skoraj razločili dlake njegove grive. Toda toliko da sem vklopil navijalo, sta skočila pokonci in izginila, ne da bi se enkrat samkrat jezno ozrta na nas.

V treh dneh smo našli nič manj ko štirideset levov. Štirideset živali, in niti meter dobrega filma! Črnci, razen Moga, se za to niso dosti zmenili. Plačo so dobili, če smo filmali ali ne. Mogo je kot vodnik skušal najti vzroke.

»Preoprezni ste! Nikdar še niste videli kaj takega, pa se bojite. Poleg tega neprestano držite za puško!«

»E, kaj, bomo že kako dobili priložnost, da pridemo na svoj račun!«

Mogo se je zamislil. Potem je rekel: »Ponoči, gospod. Nastaviti bo treba vabo in pripraviti aparate... Če je nevarno? Nikakor ne! Sicer je res lansko leto vodjo neke francoske filmske ekspedicije lev raztrgal in pred dvema letoma je Američan Hunter...«

»Hvala,« sem rekel.

»Prosim,« in mrmraje je pristavil: »Skarri Mango... (Vse je v božjih rokah.)

Naš novi načrt.

Medtem smo spoznali, da je najboljše strano stran levov požrešnost. Če se jim pripravi kaj posebnega za podzobe in se nažro do sitega, se puste skoraj božati, tako leni in — krotki postanejo.

Na to dejstvo smo zgradili naš novi načrt. Prav za prav je bil Mogo, ki se je spomnil na to.

»Ustrelimo kako pripravno žival, na primer gnuja, jo položimo tik avtomobila, pripravimo aparate... in, no — samo snemati bo še treba.«

Gnu je namreč za leva nekaj posebnega dobrega.

Vaba.

Res smo ustrelili gnuja in ga položili zvečer štirideset korakov od taborišča v travo. Postavili smo aparate, zrcala in magnezijevo luč in čakali. Čakali smo skoraj do treh. Napravili smo luč in opazili, da je gnu izginil. Levi pa so bili pri tatvini čisto nedolžni. Morda smo malo zadremali, pa so mrhovino odnesle hijene.

Tisti dan potem smo ustrelili drugega gnuja. To pot pa smo ga položili čisto blizu, komaj deset korakov daleč. Bila je soparna, oblačna noč. Okrog desetih smo zaslišali hrustanje kosti; neka žival se je priplazila k vabi. Reflektorji so zažareli, navdušeno sem zavrtel film... Pa ni bil lev. Bila je samo hijena, ki je pred izbruhi naše jeze pobegnila pod avto in zvekla tudi gnuja s seboj. Ko smo jih ji naložili z dolgo preklo, je popustila mrhovino in renče zbežala.

Nazadnje levi.

Napravili smo dve neumnosti: prvič smo izpostavili vabo preblizu taborišča. Črnci so zanikrni ljudje pa so vse naokrog, kolesa in avto, pomazali s krvjo. Drugič pa smo hijeno pregnali, in namesto da bi jo pustili, da bi bila odnesla gnuja in bi drugi dan ustrelili drugega, smo pustili mrtvo žival pod avtomobilom.

Oboje se nam je maščevalo.

Do ene je bilo vse tiho. Včasih nas je zbudilo smejanje hijen in jezno renčanje levov. Potem je bil dolgo mir in vsi smo trdno zaspali. Prebudil sem se šele, ko me je nekdo zgrabil za

roko. Zaslišali smo hrustanje kosti, sopihanje in zadovoljno renčanje. Pri tem pa se je naše vozilo sumljivo majalo. Stopil sem k aparatu ter otipal navijalo in vrvico za luč. Potem sem pomagal Mogu, naj pripodi leva pred aparat. Imeniten posnetek bo, ko bo lev ali morda levinja bežala s kosom mesa med zobmi.

Mogo je nekajkrat ustrelil iz revolverja, pa ni bilo nič. Narobe! Voz se je vedno bolj majal, da smo se pričeli bati. Nič drugega nam ni preostajalo, kakor da prižgemo luč... Malo nato je bila okolica lepo razsvetljena.

Nič se ni ganilo.

Nagnili smo se z voza. Spodaj so se mastili trije levi, dve levinji in trije »toti«, na pol dorasli mladiči. Levi so se vedli čisto dostojno. Žrli so našega gnuja, kakor bi ga vsaka druga zver. Levinje so jim pomagale. Mladiči pa so žrli naše pnevmatike.

Tega so bili krivi samo črnci, ker so pomazali obroče s krvjo. Mladiči so lizali kri in pri tem načeli gume. Zasajali so svoje zobe v obroče, ki so bili od vročine že nekoliko krhki, in videti je bilo, da se jim zdi to po-

Take posnetke smo vjeli kvečjemu na fotografsko ploščo.

Vsak dan smo imeli priliko občudovati prizore, ki nam za film niso bili potrebni.

Sanje o izgubljeni prostosti...

četje zelo zabavno — nič ni kazalo, da bodo kaj kmalu odnehali.

Zveri so nekaj časa mežikale v luč, ki jih je slepila, in se niso mogle nič kaj prav pripraviti. Potem so začele renčati. Iz žrel so jim prihajali globoki, hrapavi glasovi.

Na nesrečo pa je imel Mogo preveč razvit čut za dolžnost. Nekajkrat je krepko zaklel, ko pa vse skupaj ni nič pomagalo, je začel streljati mednje. Nam pa je bilo, kakor bi sedeli na gejziru, ki se bo zdaj zdaj odprl.

Živali so vse divje skočile izpod voza, vendar niso zbežale. Dva sta se še trgala za zadnji kos mesa, ostali pa so se pripravljali, da naskočijo avto. Prožna, rumenorjava telesa so se skrčila...

Mogo, ki je ležal poleg mene, je zgrabil za puško in dvakrat ustrelil.

Eden izmed levov se je vzel na takoj nato omahnil. Drugemu pa se je skok posrečil. Njegovo telo se je pognalo proti nam in ... z vso silo tresčilo ob steno. Moral je biti čisto oslepljen od reflektorjev. Voz se je skoraj prevrnil.

Nastala je nepopisna zmeda. Levi so pihali in renčali. Mogo je izčrpal že ves svoj krepki besedni zaklad in se je samo še včasih odsekano zadržal na koga izmed nas. Črnci pa so se tresli in tulili od strahu.

Zveri so še dvakrat napadle. Neka levinja se je vzbela na voz in zgrabila z zobmi za desko. Toda Mogo ji je s svojim nožem pokvaril ves načrt... Zdaj so zveri zapustile svojo mrtvo tovarišico in ranjenega tovariša in se izgubile v temo.

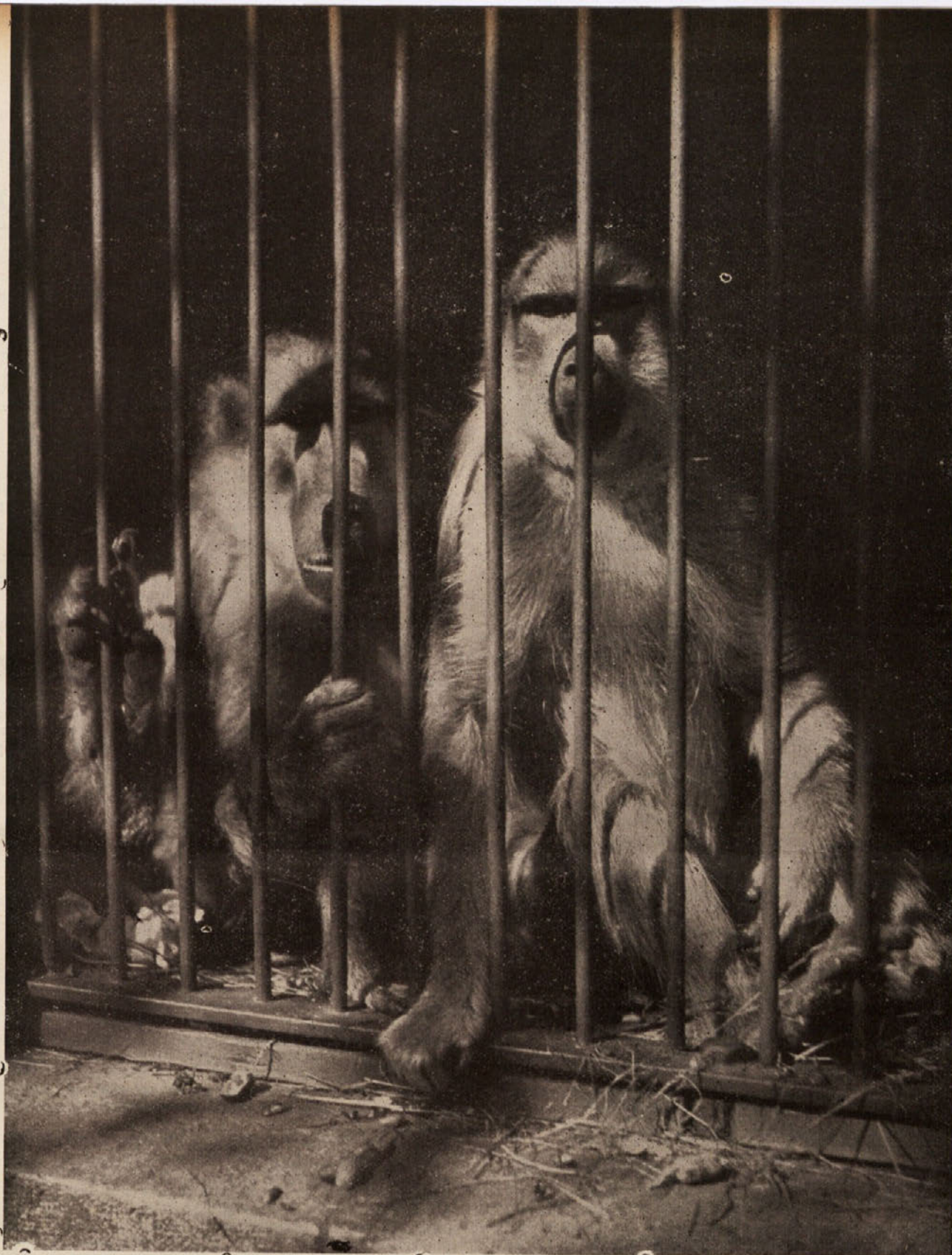
Levi se vrnejo.

Posebno dosti od vsega prizora nisem mogel ujeti na trak. Za to je bilo razburjenje le preveliko. Hotel sem torej posneti vsaj bojišče in sem dal prenesti aparat na plano. Tudi naš federal knight z razgrizenimi obroči je bil kar zanimiv.

Mogo pa se je upiral: »Levi se radi vrnejo!«

Toda to se nam ni zdelo posebno verjetno. Prepustil sem slugi žaromete in naravnal aparat. Tedaj je grozno rjojenje presekalo tišino, in stekli smo, kar se je dalo, hitro v zavetje. Skrili smo se med zaboje in pripravili puške. Nerodno je bilo, da smo morali pustiti žaromet kar tam, zdaj nas je samo slepil. Vse, kar je bilo za njim, je zakrivala neprodorna tema.

Tovariš, ki je
snimal film o
zebrah, žirafah
in opicah, je
opravil svoje
delo v —
newyorškem
pološkem vrtu.

Samo dvoje žarečih oči se je bliskalo skozi blede svetlobo. In potem še dvoje in še dvoje. Dolgo, gibčno telo se je izvilo iz teme. Potem še drugo... tretje... četrto... groza! Zdelo se je, kakor bi se bil zbral ves levji rod.

Mogo se ni mogel brzdati. Streljal je v mrak, čeprav ni imelo pomena. Škoda za krogle.

Od spredaj nam ni pretila nobena nevarnost. Med nami in zvermi je sijal reflektor. Neprijetno je bilo samo to, da bi nas bile zveri lahko obšle. Splazili smo se torej na drugo stran... Nič...

Hitro nato nas je divje renčanje spet pregnalo na prednjo stran. Sredi

svetlobe je ležal lev na mojem prevrnjenem aparatu in si prizadeval, da bi ga z zobmi in šapami razbil. Potem ga je pograbil in ga hotel odnesti. Pri tem pa je nerodno stopil na nogo stativa, ki se je hitro sklopila in ga oplazila, ko je obrnil glavo, ravno po smrčku. Kralj živali je prestrašeno zarenčal in v velikih skokih zbežal. Ostali za njim. Vse je izginilo v temo, nastala je tišina.

Poskakali smo z voza.

Zdaj smo vedeli: potovanje je pri kraju. Edini film, ki je bil vsaj nekaj vreden, je bil pokvarjen. Leče so bile zdrobljene in tudi najboljši stativ ni bil več za rabo.

Povratek.

Čez devet dni smo stopili v Nairobi v vlak.

Škoda! Na povratku smo dvakrat videli krasne prizore, ne da bi jih iskali. Živali so bile tako mirne in veter tako ugoden, da smo se lahko približali na štirideset korakov. Z malo pomožno kamero sem napravil nekaj metrov filma, ki pa ne bo mogel biti prvovrsten.

Mogo, fatalist, je vse mirno prenašal.

Vlak je zažvižgal. Uslužbenci so s polnimi usti pritekli iz okrepčevalnice.

Vladimir Levstik: Čin.

Prevel Rajmund Habfina.

V res nenavadno okusni opremi je izšel pred kratkim v češkem prevodu roman »Dejanje«, ki nam ga je dala lani v originalu Vodnikova družba.

Ob tej priložnosti je potrebno, da izpregovorimo nekaj besed o naši kritiki, zlasti o njenem mlajšem krilu, ki čuti potrebo, da udari po vsaki originalni stvari, ki ni pisana čisto po kalupu njenega svetovnega nazora. Prav pri Levstikovem »Dejanju« smo občutili njeno blagodejno roko. Ena izmed kritik je bila po svoji robati surovosti klasičen vzorec, kako se kritike ne smejo pisati, zlasti kako jih ne sme pisati človek, ki je sam književnik in ki bi morda za svoje literarno delo zaslužil podobno oceno.

Odgovora na tisto kritiko ni bilo oziroma je prišel šele zdaj. Dovolj močan je: Jugoslovanska knjižnica, ki si je nadela nalogo, da izda vsako leto češke prevode desetih jugoslovanskih del, je izbrala med stotinami knjig za svojo uvodno knjigo — Levstikovo »Dejanje«. B. R.

Anton Ingolič: Lukarji

. Naš priljubljeni stalni sotrudnik Anton Ingolič je pravkar izdal doslej svoj največji tekst, roman »Lukarji«, katerega prvi del je pod naslovom »Zemlja in ljudje« izhajal v »Ljubljanskem zvonu«. Roman je eno najmočnejših del, kar smo jih dobili Slovenci po vojni, po svoji vsebini in obdelavanju snovi pa nedvomno edinstveno. Težko da bi imeli mi še kakšnega pisatelja, ki bi znal tako opazovati ljudi in to tudi tao napisati kakor Ingolič.

Roman se dogaja na kmetih, med ljudmi, ki se preživljajo po večini s sajenjem čebule, ki jo prodajajo do Gradca, Zagreba in še dalje. Riše nam jih v dobi, ko je pri nas agrarna reforma pretresala temelje našega podeželja, riše nam jih v boju za zemljo stare grofice, ki so ji morali dotlej tlačaniti, v boju z domačimi izkoriščevalci, ki jim hočejo pridobljeno zemljo iztrgati. Pokaže nam jih v vseh njihovih dobrih in slabih trenutkih, zlasti pa v njihovem odnosu do ženske, ki je opisan realno, brez lažne sramežljivosti, a vendar nenavadno živo in prepričljivo. Lukarji so Ingoliču za ta roman lahko hvaležni. Še nihče jih ni tako doživljeno predstavil svetu. Še nikjer niso ti ljudje, ki jih skoraj ne poznamo, in ta zemlja, ki nam je skoraj tuja, tako živeli in dihalo kakor v tej knjigi.

Mladi avtor, ki je profesor v Ptuj, se je s tem romanom uvrstil med najboljše slovenske književnike. Tudi naš list, ki mu je pred leti kot prvi utrl pot med slovenski narod, mu k temu uspehu čestita!

V naši založbi izide v kratkem ponatis Ingoličevega romana »Mlada leta«, ki je izhajal v »Priatelju«. Že danes opozarjamo nanj svoje naročnike in jim priporočamo, da si ga naroče čimprej, ker je tiskan v zelo majlni nakladi.

HIMNA NA POMLAD

To zanimivo resnično zgodbo o znamenem angleškem pisatelju kriminalnih romanov Edgarju Wallaceu je napisal neki danski časnikar.

Če bi bil Edgar Wallace še živ, bi bil najbrže jezen, ko bi bral to zgodbo. Toda tam, kjer se mudi zdaj, mi bo gotovo odpustil mojo indiskretnost.

Nekega dne me je poslal moj glavni urednik k njemu. Naš list mu je obljubil knežji honorar, če napiše zanj »Himno na pomlad«.

Ko je sloveči pisatelj zvedel, po kaj sem prišel, se je raztogotil.

»Saj ste nori!« mi je dejal brezobzirno. »Hočete, da vam napišem lirčno neumnost, ki bi slavila pomlad! Kakšna budalost! Od mene zahtevati poetičnih pomij, ko veste vsi, da pišem same kriminalne zgodbe in se iz vsega drugega norčujem!«

»Prav dobro vem to sam, mojster!« sem se začel brniti. »In moj glavni urednik ve to prav tako dobro. Toda prav zaradi tega bodo naši bralci najsrečnejši, če bodo lahko brali izpod vašega peresa himno na pomlad!«

»Blazni ste!« je vzkliknil Wallace še enkrat in udaril z rokami po mizi.

»Prav, toda ta blaznost ni tako neumna, kakor se vam morda na prvi pogled zdi. Vemo, da ste napisali sto osemdeset kriminalnih romanov in da ste jih časih hkratu diktirali pet ali šest, toda to ni nič nemogočega. Imeti je treba pač obilo vaje. Toda da napiše človek nekaj takšnega, česar prej še nikoli ni napisal, to je težje. To bi vam pridobilo še več ugleda.«

»Prav! Naj pa bo!« je odvrnil Wallace in se po kratkem pogovoru o honorarju — Wallace je bil za to plat pisateljstva zelo vnet in je imel neverjetno dober tek — odločil, da bo zdiktiral himno na pomlad, ki naj bi razveselila naše bralce.

Poklical je svojo tajnico.

»Miss Harriet, sedite k stroju in začnite!«

Tajnica, lepa blondinka, je sedla. Mojster si je prižgal cigareto in nestrpnost rekel:

»Ali ste pripravljeni? Ali lahko začnem?«

»Lahko.«

»Prav. Naslov bo: »Himna na pomlad!«

»... na pomlad.«

»Začel bom. Pišite: Božanski čas! Opojno ozračje! Vsa priroda se zbujajo iz svoje otrplosti in se oživlja. O, čudež! Iz mahu lezejo vsepovsod pisane glavice pomladanskih cvetic. Solnce se zmagošlavno smeje v žaru svojih žarkov zimi in snegu. Mlado drgetajoče listje je polno upanja in duša slednjega živega bitja se trese v pričakovanju ne vem katerega lepšega, srečnejšega sveta...«

»... srečnejšega sveta,« je ubogljivo ponovila Miss Harriet. Njeni spretni prsti so komaj sledili hitremu diktatu slovečega pisatelja.

»V gozd, kjer je bilo še obilo goličav, je prišlo mlado, lepo dekle. Prava slika pomladi: Njene oči so bile tako sinje, da se je v njih lesketalo nebo. To božansko bitje je vodilo na vrhici psička, počasi, brez volje, kakor bi bilo samo pijano od vse te lepote. In potem je dekle vrvico izpustilo. Psiček pa, ki je začutil, da je prost, je začel teči, teči... Potem se je iznenada ustavil pred šopkom vijolic in jih začel ovohavati...«

»... vohavati,« je ponovila kakor zvest odmev Miss Harriet.

Wallace je za trenutek nehal narekovati. Očitno je v duhu samega sebe izpraševal, ali bo kakšen pes, pa naj bo še takšen občudovalec prirode, šel vohat vijolice, da bi se ob njih vonju opajal. Toda odlični pisatelj se je v trenutku zbral in nadaljeval še bolj odločno kakor prej:

»Nenavadno deistvo, da je videla, kako se je pes ustavil pred temi skromnimi glasnicami pomladi, je prenetilo tudi mlado gospodično. Približala se je vijolicam, da bi si jih ogledala. Toda v tem trenutku se je zgrozila in kriknila. Šopek je bil ves krvav. Lističi so bili od krvi

še mokri. In ta kri, ki se še niti strdila ni, je bila človeška...«

In z vidnim zadoščenjem je ponovil:

»Da, kri je bila človeška...«

Pogledal je pod strop, potem pa je dejal svoji tajnici: »Še nekaj, gospodična. Roman, ki sem vam ga začel narekovati, se bo imenoval 'Skrivnost Keenswoodskega gozda'...«

Potem je Wallaceov zmagoslavni pogled obstal na meni.

»O, saj res, mladi mož, vas sem pa čisto pozabil,« mu je rekel pisatelj. »Saj ste prišli k meni, da bi se naročil na vaš list, ali ne?... Prav! Prav!... Naročite, naj mi pošljejo najprej nekaj številčk na ogled, potem bomo pa že videli, kaj se bo dalo storiti. Morda bom list naročil, zdaj pa, za božjo voljo, hitro pojdite! Saj morate vendar videti, da me motite pri delu...«

Friedrich Steiner-Iv. Vuk:

Kadijeva razsodba

Iz zbirke: »Tako se Orient smeje.«

Na svojem haremskem vrtu je kalif pri neki priložnosti zalotil kadija. Zakon za tak zločin je bil zelo strog. Določal je namreč smrtno kazen. In kalif je nad nesrečnim kadijem izrekel to trdo kazen.

Obsojenec se je vrgel kalifu pred noge in prosil:

»Grešil sem. Vendar mi dovoli, da živim vsaj še tri dni. Vrnil se bom k tebi in izpregovoril pred teboj en sam stavek. Če bom s tistim stavkom izrekel resnico, od tebe priznано, mi odsekaj glavo. Če bom izrekel laž, od tebe zaznamenovano, me obesi.«

Kalifu je prošnja ugajala. Zato je rekel:

»Pri Mohamedovi bradi prisegam, da se bo zgodilo, kar si prosil!«

Ko so pretekli trije dnevi, se je zglasil obsojeni kadi pri kalifu. Padel je pred kalifove noge in izgovarjal samo en stavek: »Obešen bom... Obešen bom...«

Kalif ga je pogledal in rekel:

»Tako je!«

In pristopil je rabelj.

Kadi je pogledal kalifa in rekel:

»Pomisli, o vladar vernikov, da kršiš svojo prisego.«

Kalif se je razjezil:

»Kaj govoriš, kadi! Kje jo kršim?«

Kadi pa je rekel:

»Kršiš jo, kalif. Glej, prisegel si pri Mohamedovi bradi, da se bo zgodilo, kar sem te prosil. In jaz sem te prosil, da mi daš odsekati glavo, če bom s stavkom, ki ga bom izpregovoril, izrekel resnico. Če bom pa izrekel laž, tedaj me obesi. Rekel sem: 'Obešen bom'. In ti si rekel: 'Tako je'. Če me torej obesiš, sem povedal resnico. In če sem povedal resnico, moram biti obglavljen. Taka je bila moja prošnja in tvoja prisega...«

Kalif je pomislil in rekel:

»Dobro. Boš pa obglavljen.«

»Oprosti, gospodar,« je odvrnil kadi. »Tudi to je kršitev prisage. Ker če me daš obglaviti, sem s svojim izrekom lagal. Zakaj rekel sem: 'Obešen bom'. In če sem lagal, me moraš dati obesiti.«

Zdaj šele je kalif videl, da se je dal ujeti zvitemu kadiju. Sklical je svojega dvora modrijane in jih prosil sveta. Ali nihče mu ni mogel prav svetovati. Kalif se je zopet obrnil h kadiju, rekoč:

»Kadi, ti kot sodnik si gotovo v svoji sodnijski praksi svojega duha tako obrusil, da si lahko vselej pravilno in pravično razsodiš. Zato ti prepuščam, da izrečeš tudi nad samim seboj za svoj zločin pravično sodbo.«

Kadi se je pred kalifom globoko priklonil in rekel z glasom, polnim spoštovanja:

»O, veliki kalif! Tudi meni se ne posreči vedno takoj pomagati pravičnosti iz zagate. Zakonu se mora zadoštiti in nad menoj izrečena smrtna obsodba mora obveljati. Zato ti svetujem: Dovolj mi dopust za 99 let. V tem času se bom vneto pogledal v študij te zadeve in upam, da bom, ko poteče ta rok, izrekel pravično razsodbo, da bo rabelj lahko izvršil svojo dolžnost in da ti ne

„Zavidam Ti za Tvojo polt!“

Ali ni ta odkritosrčnost obenem tudi največje priznanje za ženo! Ako so žene zavidne, tedaj moški gotovo občudujejo...

Zdaj je lahko biti zares negovan. Elida krema IDEAL, ta suha dnevna krema, napravi kožo gladko, ohrani polt mladostno čisto in brez poškodb. Ker ima v sebi hamamelis, poživlja in obnavlja kožo. Negovanim ženam je postala neogibno potrebna!

ELIDA KREMA IDEAL

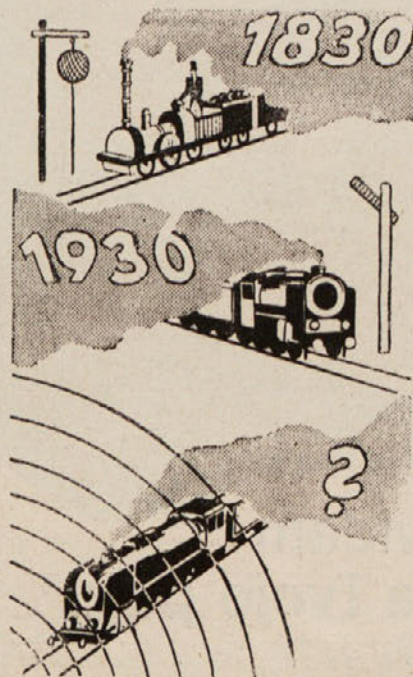
*boš kršil prisegel — če me seveda Allah pusti pri življenju.«

Kalif je zaploskal z rokami v znak odobravanja in rekel kadiju:

»Vstani in pojdi, sin moj! Allah naj ohrani tvojega duha še dolgo let bistrega in čilega!«

WUNSCH: ŽELEZNICA PREHITI AVTO

Grozna pošast in vesela igračka.

Leta 1830. je dal pri gradnji prve angleške železniške proge Liverpool—Manchester predsednik posebnega, za gradnjo te železnice izvoljenega odbora Spodnje zbornice Juriju Stephensonu smelo vprašanje: ali more skonstruirati lokomotivo, ki bi prevozila eno angleško miljo (približno 1,6 km) na uro. Ko je Stephenson mirno pritrdil, je gospod predsednik svoj pogum stopnjeval: »Kaj pa dve miljii na uro?« Izumitelj je brez zadrege iznova pritrdil in je s svojim odgovorom že docela razorožil dvomečega zastopnika ljudstva.

Ko se je takrat odpeljal prvi vlak britskega imperija, je bil to seveda dogodek, ki je o njem govoril ves svet: naprednjaki z navdušenjem, konservativci s posmehom in pesimističnimi prerokbami, češ da bo kmalu konec tega nečuvnega načina prometa. Na otvoritveno vožnjo po progi Liverpool—Manchester so bili povabljeni najbolj znani učenjaki in umetniki. Nekateri izmed njih so se celo peljali na prvi lokomotivi, ki jo je vodil izumitelj, inženjer Stephenson. Med temi srečnimi je bil tedaj sloveči anatom in fiziolog J. Müller, ki je opisal svoje doživetke takole: »Hitro vožnjo vlaka je mogoče opazovati le na predmetih, ki beže z omotično naglico pred očmi vozečega se gledalca, in na brzini vetra, ki ga povzroča hitra vožnja vlaka tudi pri popolnem brezvetrju. Ampak zato ušesa nekaj izkusijo! Za ta je dovolj poskrbljeno. Saj preplaši strašni ropot vozečega vlaka vse ovce, vole in konje na travnikih. Konji se plašijo in beže, nekako tako, kakor so bežali poganski bogovi pred krščanskimi svetniki.

Trikrat zapelje lokomotiva s pripetimi vozovi pod zemljo in drevi skozi dolge predore, kjer je človek v popolni temi. Čulejo se strašni zvoki, toda to vpliva efektno. Vsakokrat, kadar je zapeljal vlak v predor, se mi je zdelo, da slišim Haronov glas iz podzemlja. Toda komaj je vlak nekaj minut pod zemljo, že drevi spet skozi drugo odprtino predora ven, kakor če potegneš meč iz nožnice.

Slavna angleška igralka Ellen Kemble je zaznamenovala svoje vtiske z vožnje na Stephensonovi lokomotivi bolj pesniško: »Mali, veseli stroj sestoji iz peči in klopi, na kateri stoji kotel, napolnjen z vodo, da gasi njegovo žejo, ko drevi v daljavo. Kako čuden občutek je vzbujala ta vožnja na stroju, kjer je vzrok gibanja tako rekoč neviden! In pri tem je to gibanje nadvse prijetno. Močno je pihal veter in mi zapiral oči. Kadar sem jih čisto zaprla, je postal občutek poleta čaroben in tako poseben... In vendar sem se čutila povsem varna in se nisem bala. Mister Stephenson je stal z menoj na lokomotivi, to je ustvaritelj teh čudežev. Blazno sem zaljubljena

vanj. Je približno petdeset- do petinpetdesetleten mož plemenitega obraza, ki nosi od skrbi brazde in sledove globokega duševnega dela. Kako razlaga svoje misli — to je čudovito, originalno in duhovito. V resnici mi je zmešal glavo.

Železnica bo pomenila konec kavalerije!

Železnica je imela kajpada svoje zagrizene nasprotnike, in sicer ne samo v preprostih, neizobraženih slojih. Še malo pred otvoritvijo prometa na prvi železniški progi Nürnberg—Fürth meseca decembra 1835, je izdal profesor bavarske univerze Lips pamflet proti temu »hudičevemu delu«. Glavni argument gospoda profesorja je bil, češ da bo železniški promet uničil konjerejo in s tem tudi kavalerijo in topništvo. V svojem spisu je strašil učeni Bavarrec svoje mirne rojake s tole grozno perspektivo bodočnosti: brž ko nastane vojna, bo sovražna konjenica preplavila Bavarsko, ki bo brez orožja, ker ne bo imela konj.

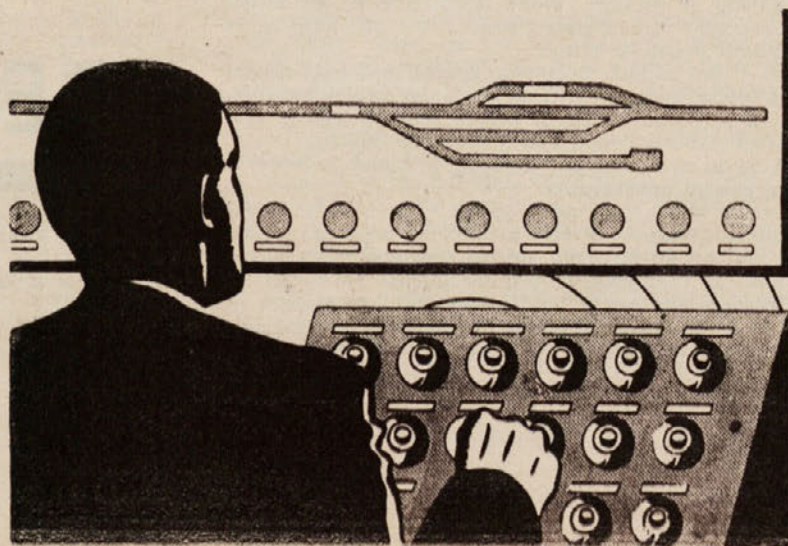
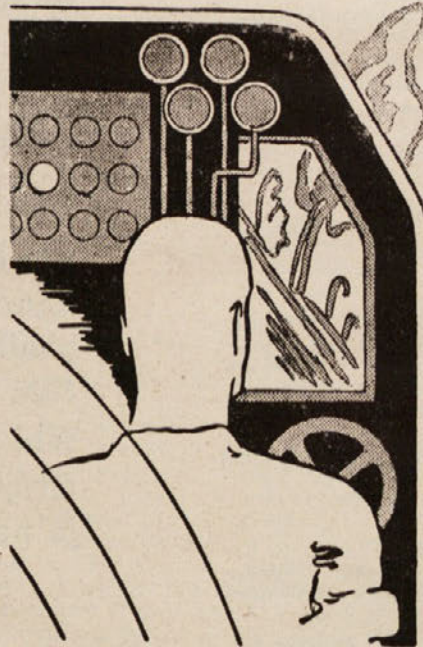
In ko se je prve dni junija 1839 otvoril železniški promet v avstro-ogrski monarhiji (z Dunaja do gališke Bochnije s stranskimi progami v Brno, Olomuc, Opavo in Bielsko) v okraju Břeclav—Brno, so poslali kmetje iz okolice Břeclave na Dunaj deputacijo pod vodstvom gospoda župnika s prošnjo, naj se prepove to »bogokletstvo«, »za katero bo Bog kaznoval nas in naše otroke«.

Železnica je že staromodna.

Časi se izpreminjajo in razmere v njih. Pred sto leti so stali pristaši napredka na strani železnic, dandanes je napredno, podcenjevati jo, če ne celo zavračati ter goreti za avto, ki je po svoji brzini prekosil promet po tiru. Če ne more železnica v boju za hitrost — nikakor seveda ne za varnost in udobnost — zadosti konkurirati z avtomobilom, ni to krivda tira. Problem tiči drugje: v signalni službi.

Signali so bili najprej na motvozu viseče, belo prepletkane kroglice iz protja. Takrat seveda vlaki še niso vozili ponoči. Kroglja zgoraj — tir prost, kroglja spodaj — tir zaprt. Pozneje so kroglo nadomestili s tarčo. Zelena tarča — dalje, rdeča — stoj!

Nadaljevanje na strani 216.

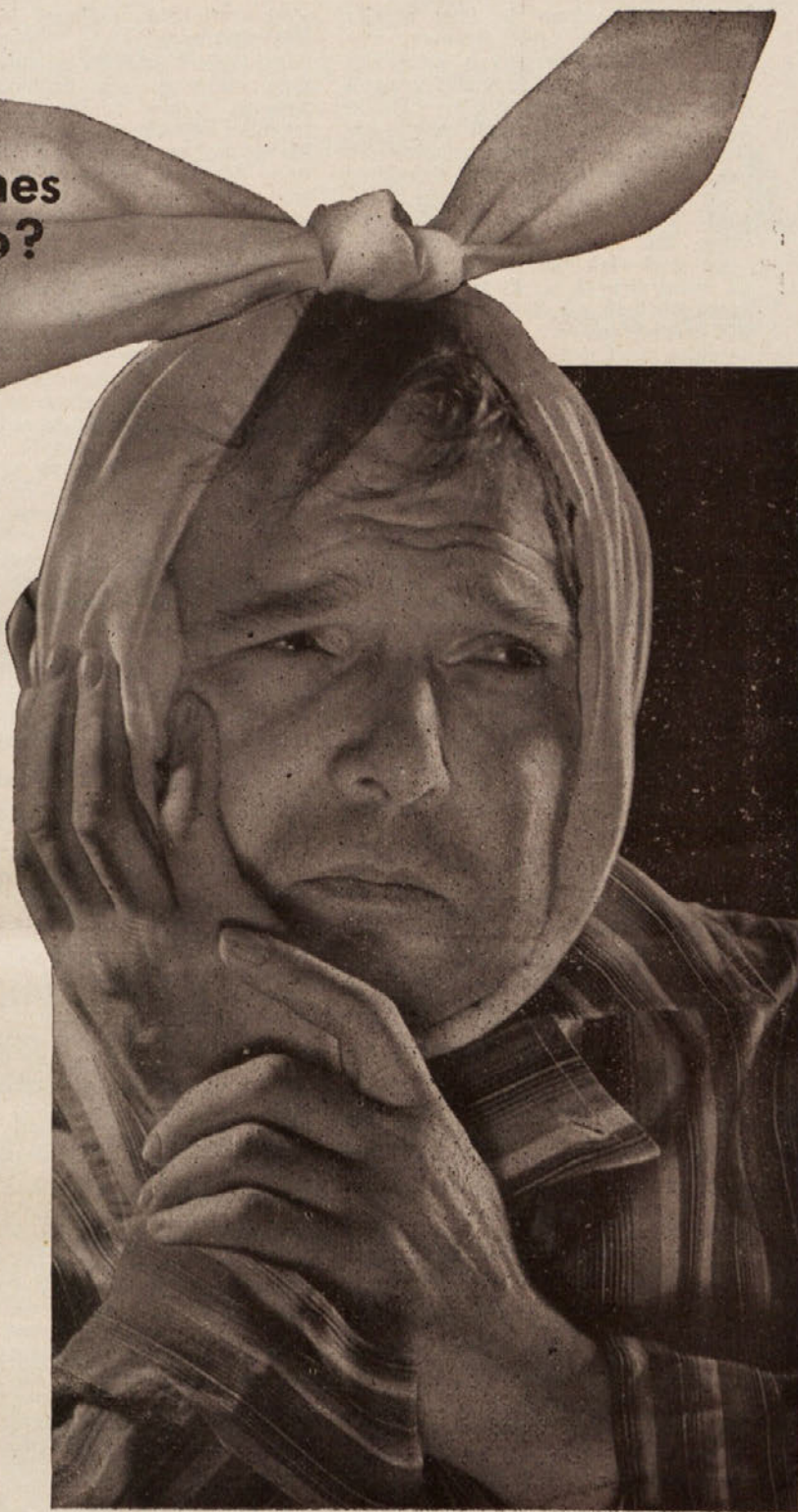

**Ali je to danes
še potrebno?**

Obolenja zob so skoraj vedno posledica neredne in nezadostne zobne nege. Le ako se z zob redno odstranijo ostanki jedil in iz teh se tvoreče bolezenske kalli, ostanejo zobje zdravi in lepi.

Čistite torej svoje zobe redno s Sargoyim Kalodontom. Blaga pena tega špeciialnega ustnega mila temeljito očisti zobe. Izredno fina sestavina polira zobno sklenino prizanesljivo in bleščeče belo. Neštetokrat preizkušeni sulforicinoleat, ki ga vsebuje v naši državi edino Sargov Kalodont, odpravi in prepreči zobni kamen, ki je vzrok tolikih velikih zobnih bolečin.

★ **Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.**

SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

Najvažnejšo vlogo je imel strojevodja. Potem je prišel brzojav. Postaje so začele brzojavno menjavati signale, strojevodja je padel v svoji odgovornosti za eno prečko niže in prometni uradnik je stopil za eno višje. Danes je brzojav izpopolnjen s telefonom in električnimi signalnimi aparati. Toda vse to zjamčuje le sedanjost brzino železnic, nikakor ne večjo.

Če vozi vlak med dvema drugima na enem tiru in ta, ki je pred njim, naglo obstane zaradi kakšnega defekta, trči srednji vanj ter je nevarnost, da se zaleti tudi tretji v razvaline prvih dveh. Da bi se to preprečilo, so železniške proge razdeljene v oddelke in prihod ter odhod točno uravnavajo semaforni signali. Ti signali se predstavljajo deloma z žičnim vodom s pomočjo vzvodov, deloma z avtomatičnimi električnimi odpenjači.

Če drevi vlak z brzino 100 km, ima strojevodja samo ulomek sekunde časa, da vidi, ali je signal rdeč, bel ali zelen. Od tega ulomka sekunde je odvisno življenje več sto ljudi. Razen tega je treba tudi upoštevati slabi razgled zaradi vremena ali lege pokrajine ali hipno raztresenost strojevodje, ki je vendar tudi le človek. In vsi dosedanja izumi, s katerimi skušajo tehniki preprečiti železniške katastrofe, so še zmerom le preveč navezani na človeške možgane, ki lahko odpovedo.

Vlaki vozijo in se ustavljajo sami.

Zadnji čas se dirigira sled vlakov z daljavo napravo, z dispatchingom, prevzetim iz Amerike. Prometni uradnik dirigira telefonsko na vse postaje sled, križanje in prehitevanje vlakov ter opazuje njih vožnjo po progi v svoji pisarni na tirnem načrtu, na katerem se električno razsvetlujejo kraji, kjer dosega vlak določene odseke proge.

Med moderne signalne aparate spada zanimiv avtomatičen električen izpenjač na lokomotivi, ki opozarja strojevodjo z migljajočim žarenjem prav pred njegovimi očmi na bližajočo se luč signala. Med tirnicami je v določeni razdalji od najbližjega signala pritrjena nekaka kovinska ščet. Te ščeti se dotakne kovinska pločica, pritrjena pod lokomotivo. V tem trenutku se vključi tok, ki spravi v delovanje signalno napravo na stroju. Če bi se pa vlak vzlic temu, da kaže najbližji signal na »stoj«, ne ustavil, deluje varnostna naprava na lokomotivi tako, da začne piskati sirena in opozori strojevodjo ali pa — pri modernejših strojih — vpliva na ventil, ki je nameščen v brzdi vlaka, ter avtomatično zavre vlak.

Radio bo vodil vlake.

Vsi ti signalizacijski sistemi pa ustrezajo samo do neke mere. Vlaki namreč ne morejo voziti z enako brzino. Na istem tiru vozijo brzovlaki in vlaki, ki se ustavljajo na vseh postajah. Prometniki morajo ravnati premikanje vlakov in jih pazljivo zasledovati od postaje do postaje na že omenjenih tirnih načrtih s števil-

nimi svetlobnimi točkami, ki označujejo posamezne vlake. Po potrebi in nepredvideni nujnosti se mora brzina tega vlaka zvečati, drugega zmanjšati itd. Treba se je po situaciji v trenutku odločiti in potrebno ukreniti. In kaj naj se stori, če ta vlak dohiteva drugega, če se je bati, da bo trčil vanj, ker je eden izmed obeh strojevodij prezrl signal ali pa je storil čuvaj napako? V takih primerih posežejo vmes avtomatične varnostne naprave, ki smo jih skušali zgoraj popisati in ki ustavijo vlak na progi. Toda tudi vse to ne zadostuje. Ideal je, da bi bil vsak vlak docela in dobera v oblasti prometnikov, ki iz centrale nadzirajo celotni promet. Ta ideal se lahko doseže in se bo dosegel! Železnica bo drevila po tirih sveta z vedno bolj se stopnjujočo brzino in z največjo varnostjo takrat, ko se bodo za njeno upravljanje uporabljali radijski valovi, ko bo radio nosil ukaze iz centrale na progo. To bo nova epoha železnic, njih slavno vstajenje! Železnica bo mogla stopnjevati povprečno brzino na 300 km v eni uri, dočim more avto le izjemno in z največjim rizikom varnosti prekoračiti 200 km, ako seveda ne mislimo pri tem na avtomobilске tekme, ki ne spadajo v praktični dan.

Zmaga spet železnica!

Tako napoveduje in dokazuje genialni Italijan D. E. Ravalico v svoji nedavno izišli preroški knjigi »Prodigi e misteri delle radio-onde« (Problemi in čuda radijskih valov), kjer slika nove izume, ki so javnosti neznan, ker so danes še skriti v mraku laboratorija.

Sprejemni aparat vlaka, ki ga upravlja radio, je uravnan na določen val. Vsak vlak ima svoj val, tako da vsak signal razume samo tisti strojevodja, ki mu je namenjen. Prometna centrala pa more oddajati hkrati več valov, pošiljati sporočila več vlakom ter v nujnem primeru celo vse hkrati dirigirati. Če naj se brzina nekega vlaka zveča, pošlje radijska centrala primeren signal, in že drevi vlak hitreje, ko je strojevodja javil nazaj, da je ukaz izvršen. Če naj se vlak ustavi, posreduje isti radioval drug signal, ki vpliva na dotično pripravo in potegne zavoro. Vsakemu ročnemu priklopu ustreza električni tokovni krog, ki izvrši dani ukaz. Stikala so podobna ključem raznih tipov, izmed katerih je vsak določen za svojo ključavnico in zato ne more noben ključ učinkovati drugače, kakor mu je določeno.

K železnim tirom se tu pridružujejo — radijski tiri. Medtem ko prvi vodijo vlak k cilju, uravnavajo drugi brzino ter jamčijo za varnost potnikov.

Sodelovanje človeka in stroja.

Vlak, ki ga vodijo radijski valovi, pa vendarle ni čisto avtomatičen. Če mora iz tega ali onega razloga stati na kateri postaji dalje, kakor je določeno v voznem redu, ne more tega vedeti prometni oddelek, in moglo bi

se zgoditi, da bi vlak odpeljal prej, kakor sme. V tem primeru prevzame strojevodja vodstvo vlaka, počaka minuto, pusti vlak, ga zaupa spet vodstvu radijskih valov in sporoči po radiu centrali, kaj se je zgodilo. Pri tem nič ne govori, ampak pritisne le na enega izmed gumbov na svoji deski. Vsak gumb pomeni en stavek in vsak stavek izrazi svetlobna lučka na tirnem načrtu v prometni centrali. Določeni edini val prenaša znamenja, ki nadomeščajo en stavek, t. i. prižge tisto določeno lučko — in nobene druge! In zdaj odgovori centrala na isti način.

Nobene izgube časa! Vse je do skrajnosti poenostavljeno. Radijski valovi bodo delovali samostojno. Človeško nezadostnost nadomestijo radijski aparati. Po radijski kontroli bodo dosegli vlaki brzino, ki je dandanes še ne slutimo, in bodo pustili celo najhitreje dreveči avto daleč za seboj. To bo absolutna zmaga železnic, ki bodo spet najzanesljivejše in najhitreje prometno sredstvo na zemlji.

KEMALIZEM

V čem je bistvo prerojene Turčije.

Na zadnjem kongresu republikanske stranke v Ankari so poizkusili označiti svoj politični program z besedo »kemalizem«, ne da bi bili hkrati dali tudi natančno definicijo, kaj je prav za prav kemalizem. Turški republikanci so najzvestejši pristaši ustvaritelja moderne Turčije Kemala Atatürka in priznavajo brez pridržkov vse, kar je v zadnjih trinaestih letih ustvaril. Preko dejanskih uspehov pa je kemalizem doktrina, ki lahko da s svojo vsebino tudi smernice za vodstvo in upravljanje Turčije. To vsebino mislijo dobiti napredni Turki na ta način, da bodo izluščili iz Kemalovih dejanj in uspehov miselne dobrine, ki so jim bile podlaga. Torej obratno kakor pri drugih sistemih, kjer je bila misel prvo in so šele za njo prišla dejanja.

Ko je bila kalifovska čast odpravljena, ni bilo v Turčiji nobenih teoretičnih zasnov in demagogije. Bil je samo mož, ki si je izbral za nalogo, da ozdravi »bolnega moža ob Bosporu«, kakor so prej imenovali Turčijo. Kemal Atatürk se tu ni ravnal po nobenih načrtanih smernicah, ampak je vselej uporabljal metode, ki so se mu zdele v trenutku najprimernejše. Tako se je zgodilo, da se je zdela ljudem časih njegova politika s samo seboj v nasprotju, ker vsaj v prvih letih ni bilo mogoče v njej ugotoviti strogo določenega smotrnega načrta. Toda ta politika je imela svoje posebne vzroke. Gledala je, da stre najprej upor od zunaj — takrat je moral Kemal pregnati Grke iz Male Azije —, potem pa še upor doma. Ta upor še dandanes ni docela zatrt, toda že davno ni več tako nevaren, ka-

Kako zdrave otroke imate!
Kakor tri rdeča jabolka so! Kaj jim le dajete jesti?

- Po večkrat na dan jim dam Kneippovo sladno kavo.
- To je zdrava hrana, ki se otrokom, kadar je, prileže, a zame je važno še nekaj — poceni je!

Kneippova
daje moč!

kor je bil v začetku, ker manjka uporabnikom enotne organizacije.

*

Politika »narodne enotnosti in blaginje naroda«, kakor jo je Kemal sam imenoval, je preroditelj Turčije prisilila, da je moral časih hoditi po ovinkih tudi tam, kjer je bila pot naravnost morda krajša. To pa je bilo potrebno, če je hotel izvesti preko vseh ovir svojo vodilno misel — ozdravljenje Turčije. Ker pa je tak program vsaj po svoji papirnati obliki železni sestavni del osrečevalnega načrta vsakega vladarja, mu izkušajo dati kemalisti posebno barvo na ta način, da politične smernice tesno povežejo tudi s kulturnimi in gospodarskimi. Zdaj preiskujejo vse faze Kemalovega boja z nasprotniki in vse uspehe, ki jih je dosegel, da po njih začrtajo nadaljnjo pot, ki je potrebna.

K tej poti spadajo: moderna zakonodaja o higieni, delna avtarkija, ki bo Turčiji dopuščala, da bo lahko sama izdelovala vsaj večji del industrijskih proizvodov, ki jih mora doslej uvažati od drugod, širjenje narodne prosvete — izkratka, vse lepe doktrine, ki jih izkušajo uresničiti tudi druge diktature — vsaj na papirju. V Turčiji je drugače. Kar Kemal sklepe, to se stori.

Kemalizmu očitajo tudi negativno plat, ki pa je v resnici morda še bolj pozitivna kakor druge: da ne gleda na reprezentanco. Kemalizem ne gradi avtomobilskih cest, ki naj bi služile le za reklamo. Vsak meter ceste je v Turčiji zgrajen po potrebi in služi celotni zgradbi države. Tudi ni v Turčiji favoriziranja določenih pokrajin kakor po večini evropskih držav. Vodja Turčije ne stanuje v razkošni palači, ampak v hladni uradni zgradbi, in tudi ne dovoli, da bi se kakšna vodilna osebnost po načinu svojega življenja razlikovala od njega. Nabiranje premoženja sicer po zakonu ni prepovedano, pač pa zasovraženo, in tistim, ki se nočejo ukloniti nenapisanemu zakonu, vzamejo pač molče možnost, da bi še naprej preveč služil. Vsa podjetja in posestva, katerih dohodki so namenjeni splošnosti, je prevzela država sama ali pa so prišla pod njeno nadzorstvo. Izkratka: voditelj moderne Turčije zahteva, da je treba brez zasebnega dobička delati za narod.

*

Nasprotniki kemalizma, ki jih je

treba zdaj iskati le še med starimi zakrknjenimi mohamedanci, očitajo Kemal prav pogosto, da se je zapisal komunizmu.

Stari »pravoverni Turki« bodo delali kemalizmu tako dolgo težave, dokler ne bo zlomljen upor duhovnov, ki govorijo še z arabskimi izrazi pomešan jezik. To pa bo kmalu, kajti mladina se je z navdušenjem oprijela čistega mladoturškega jezika. In ta mladina koplje sama starokopitnim »pravovernim« grob. V času vrenja se je v Turčiji dosti razglabljalo o raznih doktrinah, zlasti o Kemalovih, in prav ta beseda, ta tujka, je bila eden najhujših kamnov spotike za stare Turke. Mladina je prav zaradi tega izpremenila dosedanj izraz »Kemalove doktrine« v domače zvenečo besedo »kemalizem«. »Kemalizem« — ta beseda je turška in mora tudi predstavljati nekaj dobrega —, tako si mislijo ljudje, ki so bili doslej pod vplivom starih Turkov in so se bali, da ne bi Kemal uvedel tujega vpliva v njih domovino. In če bo znala dati moderna turška mladina temu izrazu tudi popularno vsebino, če ne bo govorila samo o uspehih avtarkije, higieni in podobnega, ampak tudi o tem, da je konec stare sultanske in evnuške mentalitete ter stare strahovlade dvorskih ljubljencev, bodo Turki še bolj z dušo sledili Kemal in kemalizmu, človeku in ideji, ki sta dala Turčiji lepe hiše, narodni parlament, nov alfabet, žensko svobodo in še marsikaj.

LJUBLJANSKA ZAKLADNICA.

Naša bela Ljubljana ima zakladnico, kakršne ne premore nobeno drugo mesto na svetu. Ta zakladnica je njena okolica. Gotovo, tudi druga mesta imajo okolico, marsikatera celo prav lepo, ali tako raznolike kakor Ljubljana, nima nobeno. Pravi čudež je, kako je narava na razmeroma majhnem ozemlju ljubljanske kotline ustvarila toliko različnih pokrajinskih tipov, ki vzbujajo vsak drugačno občutje, a so si po lepoti vendar vsi enaki in se kakor rože, ki jih je spretna vrtnarjeva roka povila v venec, harmonično spajajo v celoto.

Kakšen kontrast je med prešernimi, bogatimi njivami ljubljanskega polja, kjer vriskajo škripančki in petpedikajo prepelice, in med melanholičnim čarom Črne vasi, kjer stoje lesene hiše med jelšami in jeseni ter se v travi oglašajo kosci! Prostrana in tiha samotna mestnega loga je čisto drug svet

kakor bele vasi ob cesti v Kamnik ali Kranj. Na želimeljski strani se širijo barjanski travniki brez drevja kakor savane, nad Medvodami se pa človek izprehaja po mičnih brezovih in hrastovih gajih, kjer srečuje zajce, srne in drugo divjad. In kolika je razlika med sveže zeleno bukovino po pograjskih hribih, med temno jelovino Krma in borovimi gozdi po Golovcu ali Vremšici! Dolga je vrsta takih pokrajinskih kontrastov, ljubljanski prijatelji narave pa poznajo brez števila prelepih kotičkov, ki so po mestni okolici raztreseni kakor biseri v padišahovi zakladnici. Kakor je pač občutje in letni čas, mika človeka zdaj sem, zdaj tja, da vnovič užije to, kar je kdaj slučajno odkril.

Zdaj, ko se nam bliža žehteče poletje, bo pa kmalu slehernega, ki se med razbeljenim mestnim zidovjem poti in trudi, vabila k sebi voda. Tudi te imajo ljubljanski kopalci v okolici dovolj. Globoka, mirna Ljubljana, bistra, rezka Sava, topla Sora, idilična Gradaščica v Bokavcih in še druge vode so poleti cilj nešteti meščanov. Ob vodi, kjer se pod vrbami izpletavajo pisani kačji pastirji in kjer človek na toplem produ zleknjen pozabi vse skrbi in nevšečnosti, najdejo to, po čemer človek najbolj hrepeni — občutek rajske prostosti.

»Tudi mi bi šli radi k vodi, ali pot je predolga!« — bo zdaj marsikdo vzdihnil.

Temu pravimo: »Nekaj kilometrov peš po vročem soncu je res dolga pot, ali kaj je nekaj kilometrov kolesarju, ki jih prevozi v kratkih minutah in pri tem ne občuti vročine kakor pešec! Preskrbite si kolo, da boste v najlepšem letnem času lahko uživali vse prelesti ljubljanske zakladnice!«

Za nameček pa še dober svet: Kolo si kupite pri staroznani tvrdki Ivan Jax & sin na Gosposvetki cesti št. 2. Ta tvrdka je v Ljubljani prva začela prodajati kolesa in ima vedno največjo izbiro prvovrstnih znamk. Če ste si ogledali na velesejmu v paviljonu F njeno bogato razstavo šivalnih in pisalnih strojev, motornih in navadnih koles in vseh kolesarskih potrebščin, stopite še v njeno renovirano trgovino na Gosposvetki cesti št. 2, kjer Vam prijazni prodajalci in mehaniki drage volje pokažejo in razložijo vse, kar želite, ne da bi Vas silili k nakupu. Torej stopite tja in verjemite, da Vam ne bo žal!

POSLOVNI PROSTORI MODERNEGA TRGOVCA V LJUBLJANI

Tudi v Ljubljani se že prav vidno opaža, da dandanašnji človek vedno bolj stremi po napredku in izpopolnitvi. V Šelenburgovi ulici vzbuja posebno pozornost nova trgovina g. Lesjaka. Je to lokal, ki bi se z lahkoto kosal z najelegantnejšimi trgovinami v največjih buljarjih svetovnih velemest. In s kakšnim profinjenim okusom so aranžirane izložbe!

En sam pogled na ta lesketajoča se stekla nam pove, da ima g. Lesjak največjo in najbolj izbrano zalogo rokavic in nogavic, da se pri njem dobi perilo, ki nam nehotе vzbuja misli na baj-

ke in vilinske pojave. Dovršeno lepe pletenine ima, najlepše torbice in pasove in sploh vse tiste drobnarije, ki jih potrebuje dama za izpopolnitev svoje toalete.

In tudi gospodom je na razpolago bogata izbira najnovejšega perila, najlepših kravat, rokavic in nogavic.

Zato ni čudno, da vse elegantne dame, vsi elegantni gospodje kupujejo le pri tvrdki

**V. LESJAK, LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 4**

Priporočamo Vam, da obiščete tvrdko za časa velesejma in se sami prepričate o bogati izbiri in solidnosti cen.

Ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija bo obiskovalcem vsekar nudil mnogo novega in zanimivega. Z obilico razstavljenih predmetov (strojev, kovinskih, papirnih, kemičnih, živilskih, usnjenih izdelkov, blaga itd.) podajata naša domača industrija in obrt pregled o svojem delu in napredku v preteklem letu. Zlasti privlačne pa bodo za posetnike še posebne razstave: »Sodobna gospodinja« v zvezi z »Modno revijo«, ki bo nazorno pokazala, kako naj se naše gospodinje, dekleta in deca oblačijo in kretajo v domu, v svetu, v poklicu oziroma v šoli.

Gostinska razstava bo zlasti njim, ki žive od tujskega prometa, poučna, ker jim bo pokazala, kako je treba naša gostišča opremiti in kako gostom postreči, da bodo radi vedno iznova prihajali v našo sredo. Ker bodo tu razstavljene še mnoge druge zanimivosti iz zgodovine in sedanjega stanja gostišč, si bo gostinsko razstavo vsakdo rad ogledal.

Razstava pohištva in avtomobilska razstava bosta nudili bogato izbiro najmodernejših, kakovostno dovršenih

in po ceni najraznovrstnejših izdelkov v skladu z novodobnimi praktičnimi izsledki arhitekture in tehnike.

Razstava malih živalc: kuncev, perutnine in ptic, bo ljubiteljem in rejcem mali živali pokazala, kolikšne uspehe je mogoče doseči z večjo rejo.

Da pa bo združeno utile cum dulci — koristno z zabavnim —, bo poleg razstavnega prostora tudi veselični, ki bo odprt tudi ob večerih in bo vsakomur nudil obilo prijetne zabave. — Vinski oddelek, plesišča, avtodrom, vrtiljaki, tobogan, vivariji z raznimi, pri nas tujimi živalmi, zlasti pa še variete na prostem, kjer se bodo vsak dan vršile predstave in si ga bodo posetniki velesejma lahko zastoni ogledali, vsa ta zabavišča bodo dajala veseličnemu prostoru razkošen videz, obiskovalcem pa mnogo veselja.

Zato tudi Vi ne pozabite obiskati Ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija.

Na železnici, avionih in parnikih 50% popust: za prihod veljaven od 25. maja do 8. junija, za odhod od 30. maja do 16. junija.

P o s e t i t e
XVI. ljubljanski velesejem
od 30. maja do 8. junija

KALIFOV UKAZ

Iz zbirke: »Tako se Orient smeje.«
Nekega dne je kalif prestolnega mesta Bagdada razposlal na vse dostojanstvenike svoje države nenavaden ukaz, ki se je glasil:

»K prihodnji seji mojih državnih veljakov, ki se bo vršila v kratkem, mora vsak povabljenec prinesiti s seboj jajce.«

Ta seja je bila kmalu nato tudi sklicana. Ko so bili zbrani vsi povabljeni veljaki, je izpregovoril kalif:

»Prijetelji! Vsak čas pride v našo sredo tudi pesnik Ahmed. Znana vam je njegova šegavost, bistroumnost in prisebnost. Preizkusili bomo to njegovo šegavost, bistroumnost in prisebnost. Jajce, ki ga ima vsak s seboj, naj vsak dobro skrije.«

Pesnik Ahmed je kmalu na to vstopil. Komaj se je prikazal, je že zaslišal osoren, ukazujoč glas kalifov:

»Vi vsi, ki ste tukaj zbrani, ste neumne kokoši. Že dolgo moram prenašati vaše neprestano kokodakanje. Kdor mi takoj ne izvrši mojega ukaza, to je, kdor izmed vas ne znese takoj jajca, mu dam odsekati glavo.«

Obrnil se je na velikega vezirja in rekel:

»Ti, veliki vezir, začni prvi!«

Veliki vezir je vstal. Jel se je čudovito zvijati in vzdihovati ter je nazadnje znesel jajce. Pravo kokoše jajce. Potem so prišli na vrsto ostali veljaki. In glej, vsi so med čudovitim zvijanjem in kokodakanjem znesli pred kalifovimi nogami kurja jajca.

Pesnik Ahmed je ves presenečen gledal. Naposled je prišla vrsta tudi nanj. Kalif je rekel:

»Pesnik Ahmed, bistroumni, ostročutni in duhoviti naš pesnik, tudi ti znesi jajce, kakor so jih znesli vsi ostali. Tak je ukaz bagdadskega kalifa.«

Vsi kalifovi veljaki so uprli oči v pesnika Ahmeda in čakali, da znese jajce. Tesno je postajalo pesniku Ahmedu. Mrzel znoj se mu je nabiral na čelu. Zakaj kalifove oči so ga prodirale.

Tedaj pa se mu je nenadoma zasvetilo v možganih. Usta so se mu odprla in kričeč glas se je iztrgal iz pesnikovega grla:

»Kikerikiiii...!«

Zaplahutal je z rokami kakor zaplahuta petelin, kadar zapoje. In obrnil se je h kalifu in rekel:

»Gospodar! Tam, kjer je toliko kokoši, ne sme manjkati petelina. Dovolj torej, da bom na tem dvoru petelin.«

Kalif in njegovi veljaki so prasnili v smeh. Zakaj takšne bistroumnosti in prisebnosti niso pričakovali.

Kalif pa je rekel:

»Ker si se izmotal iz te kočljive situacije na tako sijajen način, naj se izpolni tvoja želja. Odslej boš na mojem dvoru petelin, ampak petelin v košari.«

Tako se je končala ta nenavadna seja državnikov.

Reklama.

V petek popoldne je prihitela filmska zvezda Pia Pila v uredništvo nekega dnevnika.

»Gospod urednik,« je tarnala, »v nedeljski številki morate objaviti senzacionalni članek o veliki tatvini dragocenosti v mojem stanovanju. Šest briljantov, gospod urednik, dva med njimi tridesetkaratna, ena dragocena ogrlica in en platinov prstan s safirjem, velikim kakor biftek, ki sem ga lani dobila od kitajskega maharadže... O — to je grozno!«

»Le mir, spoštovana zvezda,« je rekel urednik in iskal svinčnik. »Napišem si natančen seznam ukradenih predmetov, toda najprej, prosim, mi povejte, kje in kdaj se je zgodila tatvina?«

»V mojem luksuznem stanovanju jutri zvečer med deseto in enajsto uro!«

Hude zahteve.

»Vladko, ko me vzameš, se boš moral odreči kajenju.«

»Dobro.«

»In pitju?«

»Dobro.«

»In zahajanju v klub.«

»Dobro.«

»Mislim, da se ti ne bo treba odreči ničemu drugemu več.«

»Vendar, ljubica. Misli, da bi te vzel.«

Pri resnem delu...

človek ne more paziti na obleko.

Mati to dobro ve, pa je zato iz previdnosti naredila oblekico iz blaga, pobarvanega z Indanthren barvami.

Z Indanthren barvami pobarvane in potiskane tkanine niso primerne samo za otroške oblekice, ampak tudi za razne druge namene, ker so pri pranju, na svetlobi in pri nošnji stano- vitne kakor nobene druge.

Pazite na Indanthren znamko

Indanthren

Soir de Paris

Nič Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois »Soir de Paris« ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma »Soir de Paris«. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300.—	½ litra	Din 175.—
¼ litra	» 100.—	⅓ litra	» 58.—
⅛ litra	» 34.—	⅙ litra	» 20.—

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR - PARIS

Najbogatejši narod sveta

380.000 Indijancev ima 20 milijard dolarjev.

»Indian Office« v New Yorku je izdal zanimivo statistiko o življenju Indijancev v Zedinjenih državah. Po teh podatkih Indijanci v zadnji dobi ne izumirajo več, ampak se celo množe. Leta 1870. jih je bilo v vsej državi okoli 300.000, pri zadnjem ljudskem štetju pa so jih našli okoli 380.000, in pri tem številu meščani niso niti šteti. Odstotek rojstev je pri Indijancih v Ameriki večji kakor pri belcih, pač pa je večja umrljivost zaradi slabše razvite higiene.

Najzanimivejši del statistike pa so podatki o gospodarskem položaju Indijancev. Navedene številke, ki so najbrže prej preizkušene kakor previsoke, kažejo, da so Indijanci nedvomno najbogatejši narod sveta. Njih skupno premoženje cenijo na 20 milijard dolarjev. To pomeni, da ima povprečno vsak Indijanec 60.000 dolarjev imetja.

Seveda pa niso vsi Indijanci enako bogati. V velikih mestih — zlasti v New Yorku, Chikagu, San Franciscu in Detroitu je na tisoče Indijancev, ki živijo v skrajni bedi. Toda tisti, ki prebivajo v tako imenovanih rezervacijah — pokrajinah, kjer se smejo naseljevati le Indijanci —, so vsi bogatini.

Ta blaginja ima svoje posebne vzroke. Pred 70 leti, ko so belci pokončali skoraj vse rdečkožce, so določili za preostale skoraj same nerodovitne pokrajine, ki so bile stalno pod nadzorstvom vlade. Take rezervacije so bile v Oklahomi, Novi Mehiki, Južni Dakoti in Arizoni. Tam so živeli Indijanci zelo siromašno in so dobesedno stradali. Vse je kazalo, da bodo hitro izumrli. Toda iznenada se je njih položaj obrnil. V teh pokrajinah so odkrili največje petrolejske vrelce sveta, in nerodovitne pokrajine so postale dragocene. Vsak kvadratni meter tal so plačevali petrolejski magnati z zlatom. Tudi pravne razmere so se medtem toliko izboljšale, da Indijancev ni bilo mogoče spet pregnati. Zato ni ostalo Američanom nič drugega kakor to, da so jim dali odškodnino za zem-

ljišča in del dobička pri vrtanju. Tako so postali hkratu s petrolejskimi magnati tudi Indijanci milijonarji.

Seveda Indijanci bi s takim premoženjem po večini ne znali gospodariti tako, kakor bi bilo potrebno. Zato jim je država dala nekakšno uradno varuštvo — »Indian Office«, ki vodi njih premoženje in jim izplačuje vsako leto določene zneske. Izprva je bil ta urad res potreben, ker so bili Indijanci vdani pijači, zdaj pa so se razmere med njimi že toliko izboljšale, da bi ga skoraj ne bilo več treba. Indijanci sami se že dvigajo in zahtevajo, naj »Indian Office« ukine in izroče premoženje lastnikom. Hkratu zahtevajo seveda enakopravnost z belci in volilno pravico, ki je doslej še nimajo.

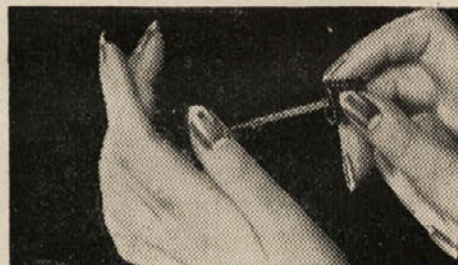
To gibanje se je začelo že leta 1929., ko se je odpravila posebna deputacija Indijancev k takratnemu predsedniku Hooverju, ki jo je zelo prijazno sprejel in poslušal njene želje, ukrenil pa ni nič. Leto nato so imeli Indijanci vseh plemen svoj kongres v Denverju (Colorado) in so se ga udeležili skoraj vsi indijanski duševni delavci. Tam so ustanovili posebno zvezo, ki naj bi vodila njih politično borbo. To zvezo vodi že več let odvetnik dr. Harold Davis Emerson, ki je potomec nekdanjega indijanskega duhovniškega rodu na Jukatani, in je oženjen z indijansko princeso Noemi, eno najbogatejših in najlepših žena v Ameriki. Z njo se je že pogosto mudil v Parizu in v Berlinu. Vodstvo zveze ima svojo palačo na eni najlepših newyorških cest in je v stalnih zvezah s celo vrsto članovi kongresa, ki simpatizirajo z Indijanci. Pogosto prireja politične shode, ki se jih udeležujejo tudi člani vlade.

Omembe vredna moralna opora temu gibanju je tudi skupno delo zveze z nacionalističnimi pokreti po državah Srednje in Južne Amerike, ki so skoraj vsi pod indijanskim vplivom. Voditelji teh pokretov so se izprva naslanjali na komuniste, toda pred nekaj leti so se z njimi razdružili in se osamosvojili. Tako je nastala dobesedna »rdeča internacionala« rdečkožcev, ki stremi po tem, da bi dobili Indijanci v vseh ameriških državah politično moč, ki jim gre po številu prebivalcev in premoženju. Njih najnovejša protikomunistična tendenca jim je pridobila na-

klonjenost vseh vlad, in tako je prav verjetno, da bo rdeča osamosvojitev kmalu postala dejstvo, ne pa samo politična utopija, kakor je bilo doslej.

*

Pri tej priliki naj še omenimo, da bo izdala naša založba v kratkem v svoji rodbinski zbirki zanimivo delo našega rojaka in nemškega pisatelja barona Friedricha Gagera »Beg iz pekla«, ki nam s čudovito privlačnostjo slika razmere v Ameriki, ko so si prvi naseljenci utirali pot na Divji zapad, ki je bil dotlej neomejena last divjih Indijancev. Knjiga, ki je prvi slovenski prevod tega priljubljenega pisatelja, bo nedvomno senzacija na našem književnem trgu in med najbolj čitanimi prevodi letošnjega leta. Za nenaročnike zbirke bo stala 30 dinarjev, naročniki zbirke pa bodo dobili razen nje še devet drugih knjig in revijo »Priatelj« za skupno 99 dinarjev.

»CUTEX« je
najbolj priljubljeno sredstvo
za lakiranje nohtov...

zaradi svojega močnega leska in zaradi svoje dolgotrajnosti, pa tudi zato, ker se lahko uporablja.

Odstranjevalec stare politure »Cutex« ne pusti, da bi postali nohti krhki in varuje kožo lrapavosti.

CUTEX

Moja mamica naj se smeje, tudi kadar pere!

Tudi kadar pere naj ima mamica časa zame, naj ima dobrovoljen obraz in naj ne bo po pranju tako strašno utrujena!

Zato vzame za pranje vedno Schichtov Radion, saj je to vendar tako preprosto: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperi najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

PRED STO LETI

Čas pred sto leti se zdi mnogim doba salonov, ko se ljudje še niso kakor nori pehali za vsakdanjim kruhom in ko še ni nič motilo mirne, dolgočasne vsakdanjosti. In vendar je bilo vse čisto drugače. Leta 1836. se je živelo sicer udobno — vsaj v tistih delih Evrope, kjer niso divjale državljanske vojne in epidemije —, a vendar v neki zlovesči napetosti, ki je bila značilna za vso to dobo. Evropa je stala pred razpotjem. Moderna industrija je začela svoj zmagovalni pohod. Pospeševale so jo še železnice, ki so se čedalje bolj širile. Zmaga strojev je začela zahtevati rešitev socialnih vprašanj. V tem razdobju, ki je imelo svoja dva skrajna mejnika v obeh revolucijskih letih — 1830. in 1848. — je vladala povsod pridušena nezadovoljnost z razmerami, ki jih je ustvaril dunajski kongres. Povsod so se začela gibanja za ustave in državljanske pravice. Stari in novi nazori so si stali nasproti. V Avstriji je še divjala Metternichova policija. Gospodarski razvoj pa je šel nevdržno svojo pot. Mogočno je učinkoval dogodek 7. decembra 1835. Takrat je namreč stekla v Nemčiji prva železnica. Po Nemčiji so gradili tudi nove prekope, zlasti prekop med Dunavom in Meno, o katerem je že dobrih tisoč let prej sanjal Karl Veliki. V Avstriji se je ustanovilo vse polno podjetij, ki jih je priključila v življenje rečna zveza z Levanto, zlasti pa s Carigradom.

Iz skoraj vseh dežel so morali bežati nezadovoljneži. Zbirali so se v Švici, ki je imela zaradi njih dosti resnih težav. Mlada Nemčija, mlada Italija, mlada Francija, mlada Poljska, vsa mlada Evropa je bila tam. Voditelji so se skrivali v Parizu in velesile, članice »svete aliance«, predhodnice dandanašnjega društva narodov, so jim očitale, da so oni odgovorni za vse atentate na »meščanskega kralja« Ludovika Filipa. Še zmerom je v Franciji vrelo zaradi ponesrečenega bombnega napada na vladarja julija meseca 1835. Voditelja

Fieschija in njegova dva tovariša so meseca februarja 1836. obglavili. Toda že julija meseca je anarhist Ali-band poizkusil nov napad na življenje Ludovika Filipa. Tudi on je plačal svojo predrznost z glavo. Kralj je živel naposled že v takem strahu, da se ni upal priti niti k slovesnemu blagoslovu Oboka zmage na Trgu zvezde, ki so ga zidali 30 let. Res so ga proti koncu leta atentatorji spet napadli, pa se mu ni nič zgodilo.

Vladi »julijskega kralja« pa niso grozili samo atentatorji, ampak tudi tekmeči. Orleanu se je uprl tudi potomec Bonaparta. Leto 1836. slovi namreč tudi po strasburškem puču, ki ga je uprizoril Ludovik Napoleon, sin nizozemskega kralja in Hortenze Bonapartove, ko se je hotel polastiti francoske krone. Ker pa je bil za boj premalo pripravljen, je bil premagan. Vendar pa se Ludovik Filip ni upal odkrižati tekmeča s smrtno kaznijo. Ves svet se je čudil, ki se zvedel, da ga je samo izgnal v Ameriko. Drugi tekmeč »meščanskega kralja« Karl X., poslednji Burbon francoske linije, je umrl meseca novembra 1836. na kugi v Gorici. Imel je svoja posestva tudi na nekdanjem Kranjskem.

Pokopan je z vso svojo družino v samostanu na Kostanjevici. Med vojno so prenesli krste na Dunaj in jih postavili v kripto cerkve v Mödlingu. Ko je bil potem samostan obnovljen, so ti zadnji Burboni spet dobili svoje počivališče v Gorici. Pred štirimi leti so jih namreč iznova prepeljali tja.

Pozornost Evrope so privlačevali tudi krvavi dogodki v Španiji, kjer je karlistična vojna ustvarila dva sovražna tabora, ki sta se med seboj neusmiljeno pobijala. V tem bratomernem boju, kjer ni šlo samo za vladarja, ampak tudi za nov politični režim in edinstvo Španije, ni bilo priznanih. Evropa je strmela, ko je brala vesti o pobijanju, ki se ni ustavilo niti pri starčkih in ženskah. S to vojno je Španija nehala biti velesila. Priznati je morala tudi samostojnost Mehike.

V Angliji aristokracija še ni položila orožja. Z vsemi sredstvi je poskušala oslabilo razne reformacijske zakone, ki so ji bili vsiljeni. Zlasti hud je bil boj za osamosvojitve katoličanov in parlamentarne reforme. Irska, ki jo je vodil O'Donnell, se je

krepko upirala in se borila za svojo enakopravnost. Toda zbornica se je morala ukvarjati z drugimi, nič manj važnimi vprašanji: z železnico. Vsa Anglija je govorila samo o železnicah, ki so jih gradili na vseh koncih in krajih. V tedanjih listih srečujemo celo prerokovanja, da bodo kmalu po vseh londonskih ulicah tekale železnice in da človek sploh brez nevarnosti ne bo več mogel stopiti na cesto. Leta 1836. se je ustanovilo v Londonu okoli 170 delniških družb za grajenje železnic in izdelovanje železniškega materiala. Angleške livarne so dobivale toliko naročil, zlasti za tračnice, da jih niso mogle izvršiti. S tempom potovanja je bilo treba tudi izboljšati tempo poročanja. Najhitreje so takrat oddajali novice z optičnim brzojavom. Ta pa je bil seveda odvisen od vremena in dnevnega časa. Kako je bil nezanesljiv, se je pokazalo zlasti pri strasburškem puču, o katerem so zvedeli v Parizu šele z veliko zamudo. Londonski bančniki so dobili vesti o njem dosti prej in so napravili sijajne kupčije s papirji, ki čez nekaj dni niso bili že nič vredni. Prav zaradi tega so potem pisali, da bi bilo treba svetlobni brzojav in golobe nadomestiti s hitrejšimi pticami, zlasti s sokoli in skobci. Na francosko-nemški meji pa so imeli tihotapci 50.000 izučenih psov, ki so prenašali robo iz države v državo.

Francija je imela leta 1836. kolonialno vojno v Alžiru. Njen junak Abd-el-Kader je bil za Evropo romantičen junak. Krakow, ostanek nekdanje Poljske, so spet zasedle avstrijske, pruske in ruske čete. V Londonu se je dvignil balon, ki je hotel pristati v Parizu, pa ga je zaneslo prav v sredo Nemčije. Povsod se je pisalo o samih senzacijah. Na Angleškem so ugrabili več bogatih deklet, na Dunaju, v Parizu, v Budimpešti in drugje je divjala kuga, ki je še niso mogli zatreti. To leto je tudi umrla Malibranova, pevkica, ki se po svojih honorarjih lahko meri s sedanjimi filmskimi zvezdicami. Astronom Sir John Herschel si je zgradil na Rtu dobre nade zvezdarno in odondod opazoval mesec in Halleyevo repatico.

Kakor vidimo, tudi leta 1836. ni manjkalo ljudem snovi za pogovore in razmotrivanja.

Vaša koža zahteva spomladi

Koža, navajena na zimo, zahteva
v žarkem pomladanskem soncu

Nivea-cremo

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,
d. z o. j., Maribor.

ZANIMIVOSTI.

Astronomi znane zvezdarne v Greenwichu trde, da jih cestna razsvetljava pri delu zelo moti, ker ne morejo več fotografirati zvezdnega neba. Zato nameravajo obločnice v Greenwichu nadomestiti s svetilkami na natrijeve pare.

V Budimpešti bodo naložili na ustnike in puder davek, ki bo znašal desetino prodajne cene tega blaga. Del dohodkov bodo uporabili za ustanovitev državnega laboratorija, ki bo vse kozmetične pripomočke natanko preiskal, preden bodo prišli v prodajo.

Med tujci na Angleškem je največ Poljakov, za njimi pa pridejo Rusi in Američani.

Tihotapci so začeli zdaj uporabljati golobe. V Angliji prenašajo golobepismoše čez mejo važna sporočila, pa tudi mamila in druge lahke predmete.

Ruska carica Katarina je imela prijatelja Monsa, ki ga je dala nekoč v jezi obglaviti. Ko se je svoje jeze skesala, je bilo seveda že prepozno. Da bi ohranila spomin nanj, je dala njegovo glavo spraviti v špirit in jo je imela v svoji sobi.

Pod Himalajo so odkrili novo vrsto kukavic (orhidej). Cvet ima obliko človeškega obraza.

Kadar je v starem Egiptu umrl vladar, so ubili vselej več njegovih služabnikov in jih z njim pokopali. Po-

Dame, ki želijo imeti moderno frizuro tudi v vlagi in vetru — brez prhljaja, uporabljajo Fixit-kremo z zlato etiketo. Gospodje, ki želijo imeti lepo frizuro in pazijo na svojo zunanost, uporabljajo Fixit-kremo s srebrno etiketo. — Fixit se dobi v vsaki drogeriji, parfumeriji in lekarni.

Pri svojem brivcu zahtevajte

FIXIT-KREMO!

Steklenice s 50 g 100 150 g
po 12 din 18 din 24 din

Preprodajalci visok popust! Zahtevajte cenik!

Fixit Co. Ltd. London-Paris

Samoprodaja za Dravsko banovino:

Fixit Celje, poštni predal 21.

zneje so zamenjali ljudi z majhnimi kipi, ki so jih položili zraven mrtveca.

Učenjaki trdijo, da se bo človeštvo takrat, ko bo zmanjkalo hrane, lahko dolgo hranilo s tem, kar je v vodi. Razen rib in vodnih rastlin je v vodi obilo kovinskih soli in drugih snovi, ki se dajo uporabljati v umetni prehrani.

V sobah, kjer imamo kovinske tapete, se ohrani toplota dalje časa kakor pa drugje.

Kako sem se znebila potenja pod pazduho?

»Odo-ro-no«, me varuje neprijetnih duhov, madežev na obleki in neznosnega potenja pod pazduho, česar se mora vsaka ženska ogibati.

»Odo-ro-no« ne deluje samo začasno kakor ostala deodorantna sredstva. »Odo-ro-no« zares odpravi potenje. »Odo-ro-no Regular« (rdeči) za normalno kožo popolnoma odpira potenje. »Odo-ro-no Instant« (beli) je za občutljivo kožo in za uporabo po dnevi.

ODO-RO-NO

Pravijo, da je prvi cepil kože Anglež Edvard Jenner, ki je živel od leta 1749. do 1823. Dognano pa je, da so kože cepili že davno prej v Turčiji.

Kavčuk izpremeni pri hudem mrazu svoje lastnosti. Če pride do temperature 515 stopinj pod ničlo, izgubi svojo elastičnost.

V Angliji ločijo vsako leto okoli 17.000 zakonov.

Od pete do glave se razširi pretres od hoje, kar prizadeva utrujenost, bolečine v križu in glavobol. Tem neprijetnostim se ognete, če vam čevljar pritrdi na čevlje gumaste podpetnike Palma in gumaste podplate Palma Okma, katerih prožnost uničuje delovanje pritiska in pretre-

sa pri hoji. Pazite torej že pri nakupu novih čevljev na to, da so na njih pritrjeni gumasti podpetniki Palma in gumasti podplati Palma Okma.

BOLEZNI LEDVIC.

Ledvice leže pod jetri, ena na desni, a druga na levi strani hrbtenice. One imajo nalogo, da filtrirajo kri in da izločujejo vso nečistoto krvi ter odvišno tekočino. Ta se zbira v mehurju in se od tu odvaja skozi sečevod iz telesa. Ledvice morajo torej opravljati ogromno delo, ker človek sprejema v sebe veliko množino tekočin, pa morajo one tako vsak dan odstraniti veliko količino škodljivih snovi iz krvi. Ako ledvice obole, kar se na primer lahko dogodi vsled prehlada, se sestava krvi poslabša in ves organizem trpi od tega. Zaradi tega je Planinka-čaj odlično sredstvo, ki pospešuje delo ledvic.

Vsak dan je treba piti 1—2 krat Planinka-čaj, a ogibati se začimb in alkohola, ker ravno te prav posebno škodujejo ledvicam; varovati je treba okolico ledvic prehlada in dati prednost lahki hrani, posebno mleku.

Gospod, 46 let star, je imel, bržkone zaradi prekomernega uživanja alkohola, velike bolečine v ledvicah in ga je pogosto gnalo na vodo. Seč (urin) je bil moten in splošno stanje je bilo jako slabo. Vsled štiritedenskega zdravljenja s Planinka-čajem in omejitve uživanja alkohola so prenehale bolečine, voda se je zopet izčistila in tudi splošno stanje se je izdatno izboljšalo.

Reg. S. 529/36.

Zakaj čvrsti? Vsaka aroma, seveda tudi kavna aroma, ima to lastnost, da se izdiši. Kaj pa bi bila kava brez arome! Zato je tudi dobila nov tesno zaprt kartonski ovoj zmeraj dobro dišeča Kneippova sladna kava.

Anekdote

Dickens in njegov pes.

Charles Dickens se je najbolj jezil, če ga je hotel kakšen krčmar odreti. Nekoč je pregledoval račun za hrano pri svojem stalnem krčmarju in opazil, da je zaračunanega precej piva, ki ga Dickens nikoli ni pil. Krčmar pa je presenečenemu pisatelju povedal, da je pivo popil njegov pes, novofundlandec, ki ga je Dickens kupil od nekega kmeta. Pes je prihajal vsak dan v kuhinjo in tako dolgo lajal, dokler ni dobil skleda piva. Tako je moral Dickens plačati precejšen zapitek svojega psa.

**ZAHTEVAJTE IZREČNO FLIT
V PLOMBIRANIH, ORIGINALNIH ROČKAH**

Roda-Roda in davkarija.

Roda-Roda je dobil nekoč poziv, naj pride na davkarijo, in tam ga je sprejel uradnik s temile besedami:

»Gospod, vaša davčna napoved je premajhna. Koliko ste pa v resnici zaslužili?«

Roda-Roda: »Prav toliko, kolikor je v prijavi napisano. Niti vinarija več ali manj.«

»Gospod, ne norčujte se,« odvrne ogorčeno uradnik. Roda-Roda pa zbere obraz v debele gube in pravi žalostno:

»Hm, od česa naj pa človek živi? ...«

Hindenburg in Potiorek.

Med vojno je bila zelo znana naslednja anekdota o Hindenburgu:

Zgodilo se je, da je Hindenburg umrl in prišel pred nebesa. Potrkal je na rajska vrata in zahteval, naj ga sv. Peter spusti noter.

»Kdo pa si?« je vprašal sv. Peter.

»Hindenburg sem, zmagovalec pri Mazurskih jezerih.«

»Seveda boš prišel v nebesa,« je odvrnil sv. Peter. »Pripravljen imaš prostor med mogočniki, toda, prijatelj, kot zmagovalec in vojskovodja moraš priti v nebesa na konju. Vsi angeli že čakajo, da bi te z navdušenjem sprejeli.«

In sv. Peter mu je pred nosom zaprl vrata.

Žalosten se je Hindenburg napotil nazaj proti zemlji. Sredi poti je srečal Potioreka, voditelja prvega ponesrečenega vdora v Srbijo, ki je bil tudi namenjen v nebesa.

»Nič ne bo, Potiorek,« mu je dejal Hindenburg. »Brez konja te sv. Peter ne bo spustil v nebesa.«

»Zakaj pa ne?« je vprašal Potiorek.

Hindenburg mu je vse pojasnil, Potiorek pa je rekel:

»Veš kaj, prijatelj Hindenburg! Sv. Peter je moj prijatelj, jaz bom govoril z njim in prepričan sem, da naju bo spustil v nebesa.«

Spet sta šla pred nebeška vrata. Ko sta že stala na pragu, so se vrata odprla in zaslišala sta glas sv. Petra:

»Hindenburg, Hindenburg, rekel sem ti, da pridi s konjem, zdaj pa prihajaš z oslom.«

Paganini in cariniki.

Ko je slavnj goslač Paganini nekoč potoval po svetu, je moral na neki carinarnici čakati, da bodo pregledali njegovo prtljago. Cariniki so odločili, da mora plačati zelo veliko carino za svoje gosli. Zastonj jim je Paganini dokazoval, da ne trguje z goslimi. Ko je videl, da to nič ne pomaga, se je sklenil vsaj čim ceneje izmazati. Ko so ga vprašali, koliko so njegove gosli vredne, je navedel smešno nizko ceno. Tedaj pa mu je eden izmed carinikov ponudil zanje petnajst odstotkov več in mu hotel plačati denar takoj na roko. Paganini se je branil, toda uradnik mu je pokazal zakon, da mora potnik pustiti blago na carini, če mu kdo ponudi petnajst odstotkov več, kakor je navedena vrednost. Paganini je klel in se rotil, prepričan, da so dragocene gosli že izgubljene.

Izenada pa mu je prišla rešilna misel. Vzel je gosli in začel pred cariniki igrati. Uradniki so ga strme

Otroci.

Nežica: »Ljuba tetka, jutri ti bom prišla čestitat za god. Prosim te pa, da se dobro umiješ.«

Teta se začudi.

»Zakaj pa naj se umijem, Nežica?«

Nežica: »Ker je mama rekla, da bom dobila kos potice, če ne boš preveč umazana.«

Gost iz Škotske.

Škota so povabili na zlato poroko. Zato je najprej povprašal, kako se je treba tam vesti. Ko je slišal, da je treba prinesiti kakšno zlato darilo, je dolgo premišljal, kako bi se najceneje izmazal.

Prinesel je majhno vedro z zlato ribico.

Ženska, ki je govorila resnico.

Le ena sama ženska je govorila resnico, ko je rekla svojemu ljubincu:

»Ti si bil prvi moški, ki sem ga poljubila!«

Ta ženska je bila — Eva.

Modra žena

varuje svoje živce, zato nosi pri delu in na izprehodih čevlje z

**PALMA-OKMA
GUMI PODPLATI**

Dobe se pri vsakem čevlarskem mostru!

poslušali in čedalje več gledalcev se je nabralo.

Ko je nehal, je stopil carinik, ki je hotel prej gosli kupiti, k njemu in mu rekel:

»Mojster ste, to vam moram priznati. Pojdite v božjem imenu brez carine!«

Dober nasvet.

Če hočeš dobiti dva sovražnika, reci dvema grdim ženskama, da sta si podobni.

Tolažba.

Žid Abraham se je mislil dati krstiti in je šel k rabinu:

»Dragi rabin, v drugo vero bom stopil.«

»Človek božji!« se je zgrozil rabin. Tvoj oče se bo obrnil v grobu, če boš kaj takega storil!«

»Nič ne de,« je dejal nato Abraham. »Čez štirinajst dni se bo dal krstiti tudi moj brat. Takrat se bo oče v grobu še enkrat obrnil, pa bo potem ležal tako, kakor je prav.«

Tat in zagovornik.

Neki odvetnik bi bil moral zagovarjati tatu, ki je ukradel precej denarja. Ko sta govorila, mu je dejal:

»Jaz sem vaš zagovornik in proti meni morate biti odkriti. Vse mi morate po pravici povedati, če hočete, da vas bom izmazal.«

Pa pravi obtoženec: »No, saj vam bom vse povedal.« In čez nekaj časa: »Samo tega ne, kje sem denar zakopal.«

Dobro se je odrezal.

Brložnik je kupil na semnju kravo, ki ni bila kaj prida. Ko jo je prignal domov, ga je žena nahrulila:

»Pri nas gre vse rakovo pot. Kar koli storiš in kakor se ganeš, vselej izbereš najslabše!«

»Pri tebi sem začel!« se je odrezal Brložnik.

Znamke vseh dežel

nakupuje in prodaja

J. Soller 22, Batorego

Lwow, Poljska

Vsaka žena vodi neke vrste tajno knjigo

Kaj se le skriva v njej? Seveda, denarni prejemki in izdatki in morda tudi recepti za kuhanje! Prav gotovo pa zaznamki o perilu. Kaj je pri hiši, kaj je pri perici. In prav pri tem čuti moderna žena veliko ugodnost, da ji nekaterih reči, kakor žepnih robčkov, obvez, a v prvi vrsti vložkov ni treba več prati, odkar je spoznala velike higijenske prednosti žepnih robcev »Tempo«, Camelia pelenica, a v prvi vrsti

vložke »Camelia« za dame. Ona zna posebno dobro ceniti ugodni občutek, ki ga nudi reformni vložek »Camelia«, ker jamči debeli sloji najfinejše puhaste »Camelia« vate iz staničja za največjo sposobnost vpijanja in za diskretno uničevanje, med tem ko jamči »Camelia-pas« za zanesljivo nošnjo in za svobodno gibanje.

Camelia

Idealni reformni vložki in pasovi za dame

Vložki:			
populär	10 kosov	Din	24.—
special	5		12.—
Pasovi:			
iz »kanca«			20.—
svileni, ozki			20.—
svileni, široki			26.—
svileni, frote			26.—

Domači izdelek

Dobiva se v vseh trgovinah s higijenskim potrebščinami. Drugače, na vprašanje, Vam sporoči najbližnjega dobavitelja Rave d. d., Zagreb

Pazite na modri originalni zavoj!

KADAR KUPUJETE »CAMELIO«, GLEJTE, DA RES DOBITE »CAMELIO«!

Da bosta dobila plačano.

Služkinja že štiri mesece ni dobila plače. Zato je sklenila, da se bo naredila bolno in ležala tako dolgo, dokler ne bo dobila denarja.

Ko je prišel k njej zdravnik, mu je odkrila svojo zvižajo. Povedala mu je, da leži samo zato, da bi izsilila denar.

»Imenitna misel!« se zasmije zdravnik. »Veste kaj? Malo se odmaknite, da ležem še jaz. Tudi meni so že skoraj leto dni dolžni za nekaj ordinacij.«

Zračna črta.

»No, oče, povejte mi, kako daleč je čez hrib v spodnjo dolino?« vpraša izletnik kmeta.

»Hm, kakšne tri ure bo, če boste dobro stopili.«

»Kako? Tri ure, pravite? Saj ni niti tri kilometre zračne črte.«

»Pa pojdite po zračni črti, če mislite, da boste prej tam,« se mirno odreže kmet in gre svojo pot.

Vrtljak.

Dreta je bil s svojo ženo na semnju.

Stala sta pred vrtljakom in Dreta pravi iznenada:

»Vidiš, ko človek gleda to vrvenje, se mu zazdi, da je spet otrok. Kar mika me, da bi se šel vrteti.«

»O, tisto pa ne,« odvrne hitro njegova žena. »Tudi jaz sem že opazila tisto dekle.«

Pijanost.

Majhna jadrnica se pripelje pred Valparaiso, pa ne sme pristati v luki, ker razsajajo tam kužne bolezni. Štirinajst dni že traja zapora. Vsi potniki se dolgočasijo. Kapitan in krmar zapravljata čas pri alkoholu. V nekem svetlem trenutku dobi krmar v roke ladijsko knjigo, kamor zapisuje kapitan vse važnejše dogodke.

Pa bere:

»25. maja. Danes je bil krmar pijan.«

To mu seveda ni všeč. Gre h kapitanu in se pritoži. Ta mu obljubi, da bo zapiske popravil, in naslednji dan odkrije krmar res popravek, ki se glasi:

»25. maja. Danes krmar ni bil pijan.«

V Chicagu.

»Kaj pa mislite delati v Chicagu?« vprašajo izseljenca na konzulatu.

»Prav za prav še ne vem. Vsekako se bom poskušal preživljati na pošten način.«

»No, potem se vam bo pa najbrž dobro godilo. V tej stroki je še dovolj praznih mest.«

Otroci.

»Ali jokaš zaradi uboge tetke, ki je padla z lestve in si zlomila nogo?«

»Da... moj brat je videl, kako je padla, jaz pa ne.«

Nedeljska lovca.

Janez in Pepe gresta na lov. Janez pomeri na zajca, Pepe, ki stoji za njim, mu pa šepne: »Saj meriš vendar previsoko!«

»Ali ne veš,« odvrne Janez, »da skoči zajec kvišku, kadar zasliši pok?«

V brivnici.

»Če se ne motim, sem vas že nekoč bril.«

»Ne, brazgotino na bradi imam še iz vojne.«

Srce.

Učitelj: »Janezek, povej mi, kje je srce?«

Janezek: »Ne vem.«

Učitelj (pokaže na prsi): »Ali ne čutiš tu udarcev?«

Janezek: »O, ne. Udarce čutim zadaj, pa bolj spodaj.«

Veselite in jeza.

Božič se bliža.

Ljudje začno kupovati darove.

Tudi za otroke svojih prijateljev.

Dretovi kupijo boben.

»Ali misliš, da ga bo Smolov otrok vesel?«

Dreta se zasmije:

»Ne. Ampak da bo Smola jezen.«

Kavalir.

»Gospodična Tinica, vi ste zelo podobni svoji gospe mami, samo da je ona, mislim, škiljila na desno oko in vi, kakor vidim, na levo.«

V literarni kavarni.

»Vi ste spisali knjigo o Abesiniji? Saj niste bili nikoli tam!«

»Kaj mislite, da je bil Dante v peklu?«

Med prijatelji.

»Miha, tebe niso potrdili v vojaške?«

»Ne! Vojaški doktor je dejal, da nisem sposoben!«

»To se čudim! Tukajle v okolici pa se govori, da si zmožen vsega!«

Nasvet v sili.

Ivan: »Vso noč nisem zatisnil očesa. In samo zaradi ene dospеле menice.« — Pavel: »No, pa zakaj nisi prišel k meni; jaz bi ti pomagal!« — Ivan: »Živio, ti bi mi bil posodil denar?« — Pavel: »To ravno ne, ampak nasvetoval bi ti bil izvrsten recept zoper nespečnost!«

Kolesa, nadomestne dele, otroške vozičke itd,
kupite poceni pri trdkih

Albin Adamič & Co.

Ljubljana, Igriška 3 (za dram. gledališčem)

Tramvajska postaja „Pri slepem Janezu“

Ustanovljeno leta 1917. v Švici
Najboljše opremljena tovarna pohištva
Dolgoletna inozemska praksa

Najboljša izdelava po najnovejših principih do najfinejšega in umetnega pohištva / Nizke cene / Delo zajamčeno, elegantno in prvovrstno

Stalna lastna razstava pohištva 20 do 50 sob

Vstop prost vsak dan / Na ogled vlijudno vabim cenj. interese.

Pazite
na
zaščitni znak

DOMAČI
IZDELEK!

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvrsuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Proti malokrvnosti, bledici, oslabelosti in pomanjkanju teka je

„FERRODOVIM“

»FERRODOVIM« je preizkušena in zanesljiva zdravilna specialiteta za malokrvnost in bledičnost pri moških, ženskah in otrocih.

»FERRODOVIM« vzbuja slast in prav hitro vrne moč vsakomur, komur je ta ali ona bolezen izpodkopala zdravje.

»FERRODOVIM« je sladko in prijetno zdravilo za slabotne in hirajoče otroke, zlasti za otroke, ki ne marajo jesti.

»FERRODOVIM« je zdravilo za ženske, ki po porodu oslabe, ker so izgubile dosti krvi, in za ženske, ki zaradi malokrvnosti izgube svoje redno mesečno perilo.

Za dober uspeh zadržujejo tri steklenice.

»FERRODOVIM« razpošilja proti odkupnini (povzetju) Mr. ph. A. Mrkušić, lekarinar v Mostaru (Prim. banovina).

Cena steklenici Din 40.—, tri steklenice Din 110.—, franko. Dobiva se tudi v lekarnah. Oglas reg. pod št. 6682/1932

Banovinska ikalnica bosanskih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne izdelke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. novembra, št. 11, ki daje tudi vse ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 3;
Beograd, Knez Mihajlova št. 53;
Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Oglejte si razstavo na ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija.

Da bo mogla ustreči vsem zahtevam svojih odjemnikov, je

KUVVERTA

konfekcijska tvornica
družba z o. z.

modernizirala tovarniške naprave in povečala svoj obrat v na novo preurejenem poslopu

v Ljubljani, na Tyrševi cesti šte. 67

nasproti mitnice. — Številka telefona 28-07

»Priatelj« izbaja vsakega 5. v mesecu.

Naročnina je:

Letno 12 števk revije »Priatelj« Din 62.—.

Naročniki zbirk je dobe za polovično ceno Din 32.—

10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 strani » 100.—

10 mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 strani » 67.—

20 knjig in 12 števk »Priatelja« Din 199.—

Urejuje Emil Podkrajšek v Ljubljani. Odgovoren urednik Jos. Ošlak v Mariboru. Tiska Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Jos. Ošlak v Mariboru. — Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 24-87

Če se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina Din 18.—

Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za vsako zbirko » 60.—

Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani) » 30.—

Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani) » 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

39:-

2961-14819

49:-

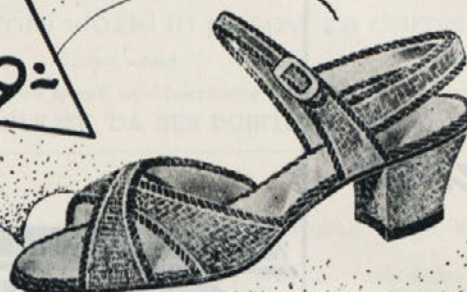
69895-9193

49:-

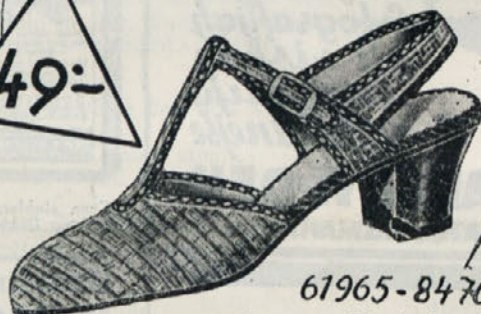
2491-14

49:-

64895-4487

49:-

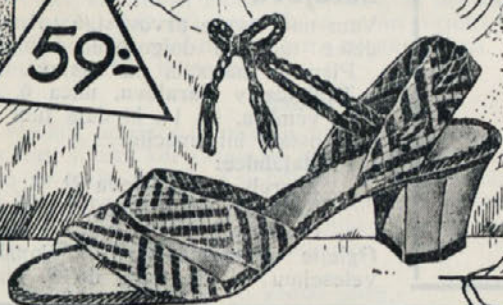
61965-8470

29:-

35643-4831

59:-

69995-6182

79:-

1437-27

Rata